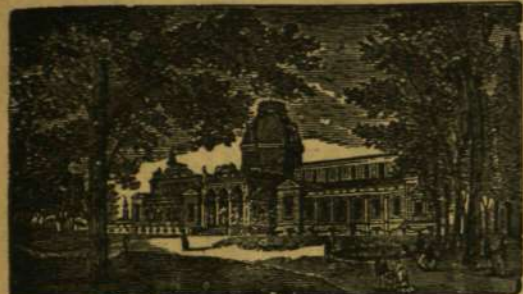

Margitszigeti gyógyfürdő,

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg artzi forrás, porcellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zuhanykésülékkel, nagyszéri kert, 300 teljes kényelemmel berendezett szoba, társalgási terem, kül- és belső udvarok, telefon-, távírda-összeköttetéssel, naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredménytel használható:

Köszvény, az izületek, izmok, esonhartya, ideghüvely, idült csúsz. A csúsz, köszvény, erőművi behatások, typhus után fellépő hűdések, zsibák, esonbántalmak, es-niszút, izületi bajok és külfüztelmak követő elváltozások. Fájdalmas hegek, meveség, hűlés börtálmak, legelő elváltozások. Fájdalmas hegek, meveség, hűlés börtálmak, legelő elváltozások. Fájdalmas hegek, meveség, hűlés börtálmak, legelő elváltozások. Fájdalmas hegek, meveség, hűlés börtálmak, legelő elváltozások.

Dr. BATIZFALVY

kir. egyet. m. tanár, 30 év óta működő budapesti orvos-sebészeti és testgyógyászati intézetének különálló

hidegvizgyógyászati osztálya

(városligeti fasor és Arena-ut sarkán).

1888. május 1-én megnyitott. Szakszerű berendezés, avatott orvosi kezelés, gondos felügyelet. A rendszeres vizsgálat mellett: svéd-gyógytorna, villamosítás, massage, izmászó kamrák, erekciók és hőmérsékletben szabályozható zuhanyok, skót-zuhany stb. Arnyas sétányok. Csinos külön szobák. Jó ellátás. Mérsékelt árak. Olcsó, gyors közlekedés. Sikeres gyógyítottak: idegesség, gyengeségi állapotok, vérértelenség, emésztési zavarok, aranyér, pápák, görvélykór, csúsz, női bajok, stb. Testi és szellemi munka által okozott gerinczefordulásban szenvedő gyermekek, gyógytestgyakorlattal egybekötve. Betegek, bennlakók, félkiosztások és bejárók. — Program bérmentve.

Vendéglő-bérlet.

Léva mezővárosban — Bars megyében — a főtéren s nagypiac előtt álló emeletes uradalmi nagyvendéglő, kávéház, táncsterem, vendégszobákkal stb. 1889. évi január 1-től 3 esetleg 6 évre haszonbérbe adatik azon megjelöléssel, miszerint Léva város az osztrák-magyar államasut garavölgyi vonalának végállomása — 8000 lakossal, különféle hivatalok és tanintézetekkel, élénk kereskedelemmel, 5 országos és hetenként 2 hetivásárral bir. — Ezenkívül még számos községbeli uradalmi kocsma és malom fognak ez évben ujonnan haszonbérbe adatni. Ajánlatokat elfogad és bővebb felvilágosítást nyújt Léva az uradalmi főbérnök.

Helgolandi fogcseppek

Egy pillanat alatt megszüntetnek bármily természetű fogfájást és fülzsugattást. — Egy üveg ára 50 kr.

Nádassy-szájvíz és fogpor

a legrovidebb idő alatt megszüntetik a rossz fogakból eredő fogfájást, és kellemetlen szagot; a sárga fogakat hófehérre teszik. — Egy üveg ára 40, 70 kr. és 1 ft 50 kr. — A fogpor ára 40 kr.

Főraktár: Trócsányi K. gyógyszerárban, kertész-utca 29. Továbbá: Török, városi és minden nagyobb gyógyszerárban, valamint: Novák, Thallner, Kochmeister és Decegyi gyógyszerkereskedők, Bpest.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

hazánk egyik legrészegényebb

SAVANYUVÍZE,

vegyelméző dr. Lengyel Béla egyetemi tanár útján.

Ajánlva a bel- és külföldi számos orvosi tekintély által főleg a lélegzési, emésztési- s húgyvesztési hurok bántalmánál hatásosan gyógyítja a Rhachitis, görvél-, vese- és köszvénybajokat, és ugy használható a fagok csúsz bajainál, gyermekekét megátalja a túlságos gyomor-savanyú képződést s fokozza az idegrendszer tevékenységét. Gazdag szén-sav tartalma folytán ezen ültő savanyúvíz a lekeltemes hűveléssel bir s borral használva igen nagy keletnek örvend.

Fris tálalásban mindenkor a legújabb módok szerint állították elő Budapestben. Ugyiszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Édeskuty L.

m. k. és szerb kir. udv. asszonyviszálló (ősné) Budapestben.

Ugyiszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

BARNA FOGORVOS

Budapest, váci utca 24. szám.

Készít egyes fogakat, fogkorokat és plombákat, jóállás mellett; árak mérsékelték. Kívánatra részletfizetésre.

Olesó kerti butorok vasból.

Sátrakat, padok-, székek-, asztalokat, továbbá gyakorlati vasgyak- és mosdóasztalokat ajánl

FEIWEI LIPÓT BUDAPESTEN.

I. magyar vasbutor- és k. sz. iskola-pád. vár; mintaraktár saját házában Aradi-utca 60 V. U. Árjegye. bérm.

VÉGELADÁS

40-50 %-kal leszállított árak mellett az üzletág változtatása miatt,

és pedig nagyobb mennyiségű porcellán, fajence, fém- és bronz-árak, függő- és asztali lámpák.

Testory BUDAPEST

Haas-palota.

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalilag kitértett sósboroszesz-készítményem — kelendőségem fogva — sok utánszínű lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon címjegyeimet módosítom s arra kérek nyomatban saját hízem kiadó alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszerűminde védegyként a budapesti iparkamrában.

SÓSBOROSZESZ

gyors nyihitást eszközöl: csúsz szagatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szegényesség, hűlés, zsugorok stb. ellen; de különösen a bedörzölés-kenő-gyűrő-gyógyomlónál (massage) igen jó hatásnak bizonyult. — Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos és szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkörképződés megakadályozására és annak megszüntetésére. Ara egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltek.

BRÁZAY KÁLMÁN, Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 23. sz.

Védjegy 319. és 320. szám.

Franklin-éremlet nyomdás. (Budapest, egyetem utca 4. szám.)

Hazai ernyőgyár.

A nap- és esernyő-szakmában szerzett sok évi tapasztalataimra támaszkodva, elhatároztam magamat — a hazai ipart ezen téren is fejleszteni — a fővárosban nap- és esernyő-gyárat

alapítani és reményem, hogy a t. cz. közönség, valamint a számos évi bevőm ezen hazai ipart is támogatni fogják.

- Az árak nagyon olcsók, de szabottak és pedig:
 - 1 satin-gyermekernyő, minden színben... — 50
 - 1 atlasz gyermekernyő, szines v. piros... — 1
 - 1 kockás leány-ernyő... — 150
 - 1 fekete hölgy altér-ernyő... — 2
 - 1 nagy finom kiállít. ernyő dívalos csipkével... — 3
 - 1 fekete "Entoucas", legújabb színekben... — 2
 - 1 egész selyem nagy ernyő, fekete v. szines... — 4
 - 1 legfinomabb ernyő, dupla szövettel... — 5
 - 1 kockás (félselyem) szépen kiállítva... — 2
 - 1 a Rajze legújabb sávek- és csipkével... — 3
 - Nouveautés és legúj. különlegességek 5 főtől... — 10
 - Ernyők javítása és átalakítása eredetiből külön műhely rendszerben és a minél több megrendeléstől kérek.

SCHEIN MÓR

ernyő-gyáros és na-nyereskedő

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 17. szám.

La VELOUTINE

Különleges Rizspor BISMUTTAL VEJÜVÉL

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS

METZ M.

Budapest, szervita-tér 5-ik sz. a.

ajánlja jól berendezett

bizományi raktárát

finom kézi szappan, illatszerek, szíves, fésű és kefe-árakban.

Eladás gyári áron.

Különös ügyelemre méltó!

Dr. FORTI WUNDFPLASTER: A hirves Dr. Forti-féle sebtapasz

mely rendkívüli gyógyereje, eloszlató, érlelő a fájdalmat csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztosabb és egyszerűbb gyógykezelést eszközöl különösképpen bajokban. Egy csomag ára 50 kr. nagyobb csomagé 1 ft. használati utasítással együtt postán küldve 20 krral több.

Központi küldeményező raktár Budapestben:

TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész urnál király-utca 12. sz.

Bécsben: Pletan Xav. Ferenc a régi cs. k. tábori gyógyszerárban, Lévántér 1. sz., Dr. Girtler gyógyszerárban, Freung 7. sz., Scharrer Konrad gyógyszerárban, Mátyásföldstrasse 72. sz., Fritze G. és Bräunerstrasse 5. sz., Bruno Raabe. Továbbá Wilhelm Fer. és társ. III. Landstrasse, Linkebahngasse 2., Drogistákknál. Prágában: Fürst József a "dehr angyalhoz" címzett gyógyszerárban, Poric 1071. II. Gródnában: Nettekó A. a szerencséshez címzett gyógyszerárban. Budapesten: Altvirrh J. városi gyógyszerárban, vöröshátú, Schen hoffer k. öv. a "nagy Kristóhoz" címzett gyógyszerárban, Kristóf-tér sarkán. — Pillich Fr. gyógyszer. Dorolyta-utca. — Urbán J. király-utca 98. sz., továbbá Thalhammer és Seitz, nádor-utca, Kochmeister Fr. utóadál, nagy (3) koroná-utca 24. sz. Nándor Nándor, hársdani utca 7. sz. Drogistákknál. Telkessy J. udvari gyógyszerész a várban. Viassek E. gyógyszerésznél a Krisztinavárosban, János-tér. Frumm J. gyógyszerésznél Vízváros, fő-utca. Moldoványi J. gyógyszerésznél, Vízváros, fő-utca. Eislerdorfer G. gyógyszer. Tabánban (Rákóczi) templom-tér, és Dévay Széllősy J. gyógyszerárban, Krisztinaváros, Karcsosny-utca. Ácsos: Kratochvíl József Aradon: Rozsnyai M. és Schaller A. gyógyszer. Balaton-Füreden: Orbán J. Balassa-Gyarmaton: Havasi Gy. és Heringer K. B-Gabán: Varsógh B. Berezsgó-Ujfalun: Tamásy Géza. Ósopán: Csibulka Gy. Debraconban: dr. Roth-schnek V. E. Tamásy K. Göllt N. Orvényi O., Mihalovits István és Muraközy K. Duná-Földváron: Nádháza P. Egerben: Köllner Lőrinc és Buzák Lajos gyógyszer. Eperjesen: Krivosz Gy. Korn V. és Mátóviczky J. Érsekújvárott: Conzenger J. Eszéken: David Gy. Gyöngyösön: Merista N. és Baruch J. Győrött: Stirling K., Lippözy M. és Mehschmidt J. H-Hadházon: Farkas udón. Huszton: Keresztény S. és Schmidt K. Jászberényben: Merk J. és Muraközy L. Kalocsán: Horváth K. Kaposvárott: Czollner V. és Babóczy K. Karcsonon: Báthory B.-né. Kassán: Gallik Gy., Wandraschek K., Megay G. és Hegedűs L. Kismárkon: Genesich C. A. Kis-Várán: Khandy J. Komáromban: Schmidthauer A. Kirchner M. és Kovács Aradit. Kupa-Madarason: Jung K. Léván: Medveczky S. Losoncon: Kirchner D. és Pokorny L. Mező-Kövesden: Fridly B. Mező-Túron: Csippek E. Mező-Kászonban: Ráts Gyula. Mező-Kovácskán: Kiss P. Miskolcson: Dr. Szabó Gyula. Kuncze J. és Ujházy K. Mitrovicán: Krivosic A. Nagy-Kanisán: Prager Béla és Belcs N. Károlyban: Fülöp P. és ifjabb Koricsánszky L. N-Köröshon: Medveczky Gy. és Müller I. N-Szombaton: Csapessy B. N-Váradon: Huzella M., Molnár J. és Hering S. Nyíregyházán: Korányi J. Szopka Alf. gyógyszer. és Kovács S. Nagy-Kállón: Hvezda K. Pakszon: Malatinszky S. Pécsen: Sipőcz J. Pozsonyban: Erdy István. Putnokon: Fekete N. Rimaszombaton: Hamallár K. Rozsnyón: Pösch J. gyógyszer-örökös és Hirsch J. N-S-A-Ujhelyen: Medveczky J. Sopronban: Gräner J. Sümegyen: Szabó Gyula. Szatmárnok: Bostin J., Dr. Lengyel M. és Literáty E. Szarvason: Bartsch Em. Szegeden: Kovács Albert. Sz-Fehérvárott: Braun J., Diebala Gy. és Rigler Béla. Székelyhídon: Szabó J. és Szentpétery F. Szentesen: Várdy L. és Podlunsky L. Szeged-Szombathelyen: Grub J. Szolnokon: Keckéssy F. Szombathelyen: Rudolf A. Tarpán: Monó I. Temesvárott: Tárcazy I. és Jahner C. M. Teesón: Ágoston Gy. T-Uj-lakon: Rojkó G. Tokajban: Reiner D. és Zsigányi Béla. Tornalján: Ursányi Zs. Ungvárott: Lám S. Bécs L. gy. Hoffmann B. gy. Krantz A., Speck J. és Feltzársky J. Vácson: A. Váralm. gy. Váralm. Frischmann F. Váránón: Gal S. Veszprémben: Erdélyi K. és Szali Horváth P. Zilahon: Ungar G. Zircos: Telfer J. Erdélyben: Branson: Overyánszky és Tarsánál. Deesen: Róth P. Kolozsvárott: Gundhardt A., Wolf J. és Dr. Emler Boglár. Kézdi-Vásárhelyen: Kovács F. M-Vásárhely: Bucher M. Szepet-Szent-Györgyön: Beteg B., Ötves P. és Barabás F. Szászvárosban: Grafius J. Vajdán: Kunyadon: Dr. Juchó F. Romániában: Jassyban: Engel J. A-koronához címzett gyógyszerárban. Husz és Vedeiben: Varsó E. gyógyszerész. Vaslúban: Ortyusky E. gyógyszerész. Ezen kitűnő hatású, nem eléggé ajánlható gyógytápasz készíti FORTI LÁSZLÓ. Lak.: Budapest, I. k., Nándor-utca 3.

VASÁRNAPI UJSÁG

22. SZÁM. 1888. BUDAPEST, MÁJUS 27. XXXV. ÉVFOLYAM.

Külföldi felírtak: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 ft. POLITIKAI UDONSÁGOK együtt: fél évre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft. felírtére — 4 * Csupán a POLITIKAI UDONSÁGOK: egész évre 6 ft. felírtére — 3 * Külföldi előfizetőkhöz a postaiag meghatározott vidéki is csatolandó

LOTZ KÁROLY.

A KÉPZŐMŰVÉSZETEK minden irányba való fejlődéséhez a hivatott művészeknek kívül meg szerencsés körülmények is szükségesek. A történelmi és monumentális festészet, a szobrászat, a műszeretnek nem csupán kedvező hajlandóságaira számít, hanem egyenesen követeli a macedonai támogatást, különben megszűnik a legközönségesebb okokból. A történelmi festőnek nagy termek, csarnokok, középületek, templomok kellene, hogy érvényesüljön, hogy tanulmányait hirdesse. A szobrásznak márvány, érez és tér. Bőkezű, fejedelmi pártfogás fejlesztését mindenütt a művészetek ez ágait. Olaszország apró fejedelmei és az örökösök papája mindig műszeretők és bőkezűek voltak, azért fejlődött oly nagyra a festészet és szobrászat a monumentális alkotásokban is.

fenállanak, mint fejedelmi kegy, mint a nemzeti örendelkezés, gondoskodás emlékei. A képzőművészet is jelentkezik, alkalmazkodva a szerény viszonyokhoz, a fakadozó műlélethez. De mikor az első nyilvános képtárt megnyitják a nemzeti muzeumban, még magyar festőkről alig lehet szó. A tér azonban nem marad parlag, mivelés alá kerül a képzőművészet is, s vágyat tanúsít, hogy a nemzet multját, történelmét megörökítse. A kísérletek kicsinyesek. Történelmi műlapok lennek meg a nagy közönség számára, a mult egy-egy fényes lapjai, de csupán a történetben fényesek, a képen nem. Sokszor idegen földön, idegen festők rajzolják. Legjobb azok voltak, melyeket a pesti műegylet adott ki. Sikerültek vagy nem sikerültek, de ezek foglalják magokba

LOTZ KÁROLY. Angyalffy Erzsébet rajza.

nalunk a történeti festészet összeköttetését a nagy közönséggel.

Bécsben ez időben már rendezett művészi viszonyok uralkodtak, s Rahl műtermébe mindenfelől gyűltek össze a tanulni vágyó ifjú festők. Rahl modoros művész volt, de jeles tanár. Hatása igen jelentékeny a magyarországi festészetben. Bécs közelsége és Rahl hírneve Magyarországból is oda vont a festőket. Festőink nagy részének egyik életrajzi adata: tanult Rahlnál, avagy tanult Waldmüllernél Bécsben. Rahl a nemes formák és koncepcziók művésze volt, s a bécsi intézeteknél és palotáknál sok megbízással lévén elhalmozta, tanítványai gyakorlatilag is fejlesztették képességeiket a művész felügyelete alatt, kinek modorát, sötét színeit aztán annyira megszokták, hogy nem egyszer megrontotta az önállóságukat.

A Rahl iskolában tanult fiatal magyar művészek nyújtották az első értékesebb kompozíciókat a magyar történetből, részint színvázlatban, részint kisebb méretű képekben, melyek aztán sokszorosítva, országosra elterjedtek. Néhányak eredetije a múzeumban van. Majd Münchenben Piloty körül látjuk a magyar ifjú festők egy részét. Madarász Viktor Párisban tanulja az előadás hatását, s nagy feltűnést okoz a hatvanas évek legelején Hunyadi László ravalával, még inkább «Zrinyi és Frangepán utolsó órájával». Immár szép és becsvaló tehetségek fejlődtek, de őket foglalkoztatni igen keves az alkalom. A történeti festészet nagy arányokban alkotja képeit, azok magán lakásokba nem valók. Főleg a közintézetek csarnokainak fala kopár, pedig freskók számára van fenntartva.

A politikai viszonyok jobbra fordultával a magyar kormány gondoskodott a művészetekről is, de annyi mulasztást néhány esztendő alatt helyrehozni, rendezett művészi viszonyokat teremteni lehetetlen, még dús országokban is, hol a fejedelmi udvar életéhez tartozik a műpártolás. Összes közintézeteken megtétezték, hogy egy kis és nagyon sokféle igénybe vett nemzet lelkesedése állította, mely gyakran kimerült az ország kulturális szükségére való adakozásaiban. Ez intézetek csak hogy megfelelően ezeljnek, csak hogy ápolhassák feladatuk érzeit, azontúl nem mehettek. A nemzeti múzeum oszlopos homlokzatán most is üresen állnak a szobrási díszítésekre szánt fülkék. A nemzeti színházat a festészet egyetlen esztendője sem ékesítette a legutóbbi évekig. A tud. akadémia palotája már régen készen állt kopár, fehér falakkal. És épen így a többi közintézetek.

Budapest főváros kezdte a falfestéseket. Sokat költött a redoute épületére, a művészi díszet sem akarta a terméktől megvonni. Három magyar művész: Lotz Károly, Wagner Sándor és Than Mór festették a nagy freskókat, s mindenki meg volt elégedve a sikerrel. De hogy miképpen gondolkoztak még másfél évtized előtt a hazai festészetéről, arra elég példa, hogy a redoutebeli freskók sikere után is a főváros az erzsébet-téri kioszk falfestményeit egy bécsi művészre bízta, a ki aztán a «Szép Meluzina» történetét festette oda. Jött végre az operaszínház, mely széles tért adott a magyar művészeknek, hogy a képirás legmagasabb műfajában, a fresko-festészetben mutassák ki erejüket. Jeles művészeink egész sorának esetje szerzett ott elismerést. Lotz Károlyt pedig, ki a nézőtér mennyezetének olympusai képét festette, a legkitűnőbb freskofestők közt emlegetik azóta. Rábizták az akadémia dísztermének freskóképeit is.

Lotz Károly a hazai festészetnek nem az újabb generációjából való. Ellenkezőleg, az újabb generáció nagy része is tőle tanult, a rajz és plasztikus formák ez elismert mesterétől, kinek műtermét mindig fölkeresi a fiatal festő, ha komolyan akar tanulni. Nem az esetforgatás fortélyait, a technika csillogó hatásait lehet tőle tanulni, hanem a kompozíció lelkét, a történeti előadás stíljét, a rajz szigorúságát és pontosságát. Művészi köreinkben a legiszteletesebbek egyike, a ki sokat tud, sokat dolgozik és nagyon szerény.

Csak kevesen tudják, hogy a magyar történelem annyi drámai eseményének, a magyar népmonda, a magyar költők annyi szépségének megörökítője, ez a csendes és nyugodt természetű derék magyar ember nem e haza szülőtte, Hessen-Homburgból való, de azért még sem egészen idegen eredetű. Anyja magyar nő volt, ki özvegyesre jutván, gyermekeivel haza jött. Lotz Károly már itthon, Budapesten tanult, s

a rajzolás és festés rendszeres oktatásában is itt nyerte az első irányt Marastonitól, majd Wéber Henrikktől. Haborzott, festő vagy szobrász legyen-e s Bécsbe azért ment, hogy Gassertől a szobrászatot tanulja. Erős plasztikai érzéke vonzotta a szobrászathoz. Rahl festészetében ezt is fölálalta s ekkor határozott, hogy festő marad. Rahlal együtt tanult Than Mórral. A két magyar művész előadásában sok rokon vonás is van. Lotz a mester oldalánál festette az első freskókat. Rahl igen szerette s a freskók elkészítésében sokszor igénybe vette. Egész Rahl haláláig Bécsben maradt, addig önálló alkotásra nem is igen gondolt. Ekkor tért vissza Budapestre, Thannal együtt, s mindketten élénk részt vettek a megindult művészi mozgalmakban, s a műtárlatokról egyik sem maradt el. Tájékoztató, életképeket, állatképeket is sokat festett Lotz, s minden genében az eset és rajz mesterének bizonyult. Történeti és emlékszerű festményei emeltek azonban a hazai festészet egyik legelső helyére.

Michel Angelo azt tartotta, hogy egy igazi festőhöz legmúltabb a freskofestés. Lotznak sok alkalma nyílt, hogy ily műveket alkotasson. A redoute után, Thannal szövetségbe, a nemzeti múzeum lépcsőházába festett falképeket, a tudomány, művészet allegóriáit, a nemzet művelődéstörténetének egyes képeit. Ezek a rajzai az 1873-iki bécsi világtárlaton is megnyerték az elismerést. Időközben Lotz a fővárosban több főúri palotát díszített freskókkal, valamint az új bérze-épületet is négy allegorikus alakkal, továbbá az egyetemi könyvtár olvasó-termét. Nemes alkotásait őrzi a ferencvárosi templom is, melynek falfestményeiben a magyar szent királyok és magyarországi szentek körül a hazai történelem is megelevenül a hívők újatatos buzgóságában.

Dicsősége marad Lotz művészetének az operaszínház óriási mennyezeti képe, az Olympus isteneivel. A nagy feladat fényes megoldását a művészvilág emlékeztetése innéppé avatta. Az országos képzőművészeti társulat külön gyűlésben méltányolta a mester nagy érdemeit s éremmel szobrárt elkészítette a műcsarnok számára.

Az akadémia dísztermének freskó-ékítése is elkészülésre várt még. A palota felépítése kimerítette a begyűlt adományokat, sőt tetemes adóságot maradtak fent, melyeket az akadémia bérházának jövedelméből törlesztettek, s pár év előtt oszlott el ez a teher. A nagy terem művészi díszítésére külön gyűjtést indítottak, melynek volt is eredménye, de nem oly gyorsan, hogy rövid néhány év alatt begyűlt volna a jelentékeny összeg, s az akadémia tájékozhatta volna magát, mily összegeket ajánlhat meg előkelő művészeknek. Végre Ipolyi Arnold püspök újra fölelevenítette a gyűjtéseket s az akadémia külön bizottsága elhatározta, hogy a terem díszítését nem halogatja tovább, megkezdi a freskók festését. Ipolyi maga adott eszmét a falképek tárgyához, a magyar történelem kulturális mozzanatait jelölve meg. Szóban volt, hogy Munkácsyval is festészenek legalább egy képet, de a nagyevű művészt az épülő országúthoz, s a budai Mátyás-templom főoltárképéhez is meg akarták nyerni, s e közben Makart halála következtében ő felsége a bécsi műtörténeti múzeum plafonképének elkészítésével is Munkácsyt bízta meg. A nagyon igénybe vett művész tehát esetleg csak több év múlva készülhetett volna el az akadémia falképeivel. Így az egészet Lotzra bízák. Évek munkája lesz az. Most az akadémikus emelvénye fölötti karzaton készült el három képből álló csoportozat; azonnal folytatja Lotz a szemközti oldalon a másik hármast csoportozat; később kerül a sor a többi részre, a földszinti falakra. Lotz a magyar történelem kulturális korszakait állítja élénk az akadémiaiban. A kész három csoportban Szent-István a keresztény vallás fölvetelét jelenti, melylyel a magyarság szakított a kelettel, és összekötötte létét a civilizációval, a nyugattal. Kálmán király a törvényudok közt az állam egyik legfőbb alapját, a törvényességet hirdeti. Nagy Lajos — körülvéve művészekkel (szent László szobra is ott látszik) — a nemzeti élet másik fő tényezőjére, a szellemi haladásra, a művészetek pártolására emlékeztet. A következő képekben a mester újabb kori eseményekből folytatja a sorozatot.

Lotz első falfestményeit a redoute lépcsőháza számára készítette Than Mórral együtt. A magán paloták közül gr. Károlyi Alajos, b. Lipthay Béla, Saxlehner András palotái fényének emel-

séhez járult az ő esete. A központi indóház nagy csarnokát is Thannal festette, a modern közlekedés, hirdás symbolikus és erőteljes kifejezésű, szingardze képeivel. A sugáruiti paloták leggyáki közt is több őrzi Lotz művészetét. Jelenleg a pécsi székesegyház egyik kápolnája számára készit vallásos tárgyú képeket.

A tiszta, világos előadás, a gondolatok melységet biztosítanak. Keresetlenül, fölösleges cikornyák, a színek hajhászása nélkül fest. Mindig komoly és mindig erős, és a tartalmasság soha sem hiányzik, még az oly mellékes alakoknál sem, melyeket a fal valamelyik czirádájában, tympanonjában kell elhelyezni.

A mester még java férfi-korában van; 1834-ben született, s így most 54 éves. A megfontolt tevékenység, a nyugodt művészi alkotás kora ez, s bár minél hosszabbra terjedne, hazai festészetünk gyarapodására.

VIDÉKEMEN.

Milyen jó, hogy elhagytam a várost — Nincs palota itt, de nincs is láma: Nincsen pompa, emberi hiúság, Edes összhang szívem' úgy átjárja.

Hosszú hajjal, kúrtó kalapokban Kopott bőlesek itt nem szédelegnek; A természet ad józan tanítást El nem csavart eszű embereknek.

Mint szántogat, nézem a földművet, Együtt fűtyül a sok kis madárral — Mint megannyi hullám: barázdái Keskeny földjén úgy kigyóznak által.

S e sorokban mennyi értelem van, Mennyi bennük az élet, költsézet! Szakadatlan munka, törődés, mely Szébb jövőnek reményére készet.

Megfogom az ekaszarvát én is S lépdégekkel teljes méltósággal Mint valami fejedelem, a kit Csalogatnak fényes koronával.

Ám de más jár eszemben, szívemben Mint a világ hiú, ravasz fénye; Rád gondolok, falu szép leánya, — Helyetted száz királyság sem kéne.

Mig kezemben szarva az ekének: Ajakamon hön epedő dallam; Az öreg nap fölöttem megállva Tűzbe jó rá, sűt kiállhatatlan.

Mintha ő is érzene, mit érzek, Vagy föltámadt egykori szerelme? Vagy tán ki sem aludt soha nála, Örök-ifjú lánggal van eltelve?

Hanem azért, jó öreg, hiába! Rögtön vége az epedő dallam; Iten jön már az én kis szeretóm, Ebédet hoz, mily keelesen ballag!

Ha ide ér: együvé telepszünk — S a mit hozott, ketten költjük el mi; Boldogság lesz az életnek bújái S örömet is kettesben viselni.

Enyhében süss rája, déli napfény, Melege van ugy is szegénykének, Meg ne barnítsd liljom-fehér arczát — Inkább legyen tied ez az ének!

Pásztor.

MANUEL MENENDEZ.

De Amleis olasz beszédeje.

(Vége.)

Fermina lámpavilágnál dolgozott szobája egyik zugában, midőn gyors, könnyű léptekkel hallott a lépcsőn s észbe jutott, habár későn, hogy az ajtót félig nyitva hagyta. Alig volt ideje fölkelni és ismét visszahanyatlani székébe, midőn Menendez már lábához vetette magát, fejét a földre hajtotta és zokogva kiáltott: «Fermina, bocssás meg nekem!»

Nem felelt, de tágra nyílt szemekkel, halvány arczzal, remegő ajkakkal maradt ülve, az ablakon át nézve.

— «Fermina! folytatá Menendez, ziháló melőlől szaggatottan és görcsösen előtörő hangon — bocssás meg! Balga, durva voltam hozzád. Te angyal vagy; én nyomorult hitvány vagyok. Saját kezemmel tépdستم meg szívemet; véres könyvet sirtam. Bántalmaztak az utcán, hogy azt hittem, meg kell örülnöm. Nem tudok így élni. Add vissza szerelmedet! Ne itélj örök kárhözatra! Feledd el! Nem tudnám-e újra szeretni? Nézd, lábaid előtt csúszok, homlokomat a porban fűrosztóm. Nincs szavam, nincsenek könyeim, nem maradt önézetem, sem becsülete — semmi, csak szerelmem, mely kitépi szívemet, s a kétségbeesés, mely megöl. Fermina, könyörülj meg rajtam!»

Fermina még mindig az ablakra nézett, míg vonásai görcsösen rángatóztak, keble zihált, s lázas remegés borzongatta tetőtől talpig. Ugy látszott, mintha nagy erőfeszítést tett volna magán, hogy Menendez kérését meghallgassa, s ő maga is remélni látszott valami váratlan változást szívében. Menendez eltitkolhatatlan szorongással leste vonásainak minden változását. De végre kétségbeesetten kiáltott fel:

— «Mindhiába, Menendez. Nem tudok, nem maradt szívemben semmi érzés; üres vagyok; meg vagyok halva. Felajánlhatod életedet, megölheted magad szemeim előtt; lehozhatod a szenteket, magát az Istent, mind nem használ. Nekem nem maradt hitem, nem szerelmem. Megölt engem. Érted, Menendez? Elfeleddet, mit tettél? Fermina rád bízta becsületét és te lábbal tipordt az egész Sevilla előtt. Jóságos ég! Ezt tehetted, és még bocssánatot vársz!»

Azután hősies erőfeszítéssel lecsillapodott, és hidegen tette hozzá:

— «Eredj Menendez! Hagyj magamra — hagyj siromban. Mindennek vége. Isten veled.»

— «Gondold meg még egyszer» — szólt Menendez esengő hangon.

Fermina fölemelte kezét és arczát felre fordítva, az ajtó felé mutatott.

— «Nincs szíved?» — kiáltott fel az ifjú, lábánál teremve, szenvedélytől lángoló lélekkel és fenyegető arczzal.

Fermina egy tekintetet vetett rá és Menendez hátra tántorogva, kirohant a szobából.

Otthon hozzáfogott a csomagoláshoz, ho gy másnap reggel útra keljen. Terve az volt, hogy egy hónapot La Rinconadában töltsön, egy kis faluskában, olajfa-berkek közt, nem messze a várostól, a hová gyakran meghívta Don Louis de Guera, egy fiatal orvos, egyike iskolatársainak, hogy ott töltsen a nyári szünidőt. Mikor minden rendben volt, ágyába vetette magát és első ízben ama végzetes est óta, elaludt. Napkeltevel valamivel nyugodtabban fölébredve, és az ablakhoz sietett és megszólította a legelső elhaladó kocsit, azután befejezve öltözését, levitte podgyászát, vállára akasztotta puskáját, s helyet foglalva a kocsiában, megparancsolta a kocsinak, hogy vigye a jobb partra, szemben az Arany-torony-nal. Nagy változás ment vége rajta tegnap óta. Areza nem mutat márá a fájdalom és szenvedés nyomait; bár halvány még és az átviharzott szenvedélyektől feldúlva, de elszánt és csaknem kevély ment fel a lépcsőn, felrúttotta az ajtót, s kiegyenesedve, mozdulatlan megállt a küszöbön. Fermina a meglepetés és visszatetszés mozdulatával fordult az ablak felé.

— «Csak egy szót Fermina» — szólt Menendez szeliden. Amaz feléje fordította fejét, még mindig félig lecsukott szemekkel, mint rendszeren.

«Bizonyos vagy-e benne — folytatá — megcsüszöl-e becsületedre, anyád emlékére, örök üdvösségedre, hogy mostani érzelmeid nem magadra erőszakoltak, hanem valóban, teljes-séggel és visszavonhatlanul érzed, hogy nem szerethetsz tovább?»

— «Igen» — volt a szilárd felelet.

— «Isten áldjon» — szólt Menendez és eltávozott.

Fermina sóhajta hullatta ki kezéből munkáját és fejét kezeire hajtotta. Fájdalom nélkül tudta őt elbocsátani, de nem bizonyos levertség nélkül, nem a kedves, hanem a rég ápolat eszménykép, s annak megtestesülése miatt, melyben üdvössége első sugarát lelte föl, s melynek látható formája elválhatlan lesz ezután legboldogabb ifjúkora álmaitól. S valóban, eleinte, mielőtt még elmúlt volna a koci kerekének visszhangja, mely őt, mint hitte, örökre magával vitte, hirtelen reszkető aggodalom lepte meg s gyötrő kérdések ébresztett lelke mélyében s kétségbeesetten kutatott a remény és vigasz legparányibb csillama után. De, miután sem kérdéseire, sem kutatásaira nem nyert választ, csak hideg, vigasztalan ürességet látott maga előtt, csaknem megkönnyebbülve hosszan felélegzett. Ujra és újra azzal áltatta magát, öszintebben mint valaha, hogy Menendez lelkében soha sem élt, nem is élhetett az a nagy, minden kételyt kizáró, mindent elárasztó szerelem, melyről ő álmodott, az egyetlen szerelem, melyet büszke, férfias természete elfogadhatott, vagy viszonzhatott. Az a szerelem a léleknek csak múltó önkivülete lehetett, nem pedig a szívnek mélyen lappangó tüze és láza. Menendez nem értette meg őt, mert nem tisztelte valódiilag s a megbekelés most már ugys csak szakításra vezetett volna utoljára. Mivel az ő szerelme a történet után csak a szánalom kifolyása lehetett volna, mi természetesebb, mint hogy Menendez a legelső alkalommal újból feltékenyen lett volna, s ezúttal talán nem ok nélkül. Hisz nem szenved kétséget, hogy a Menendez szerelme is kihűlt, s csak a megbánás és a sértett büszkeség ösztönözheték bocssánatkérésre. Nyugodtabb kedélyállapotban vált meg tőle, kétségtelen, hogy ő is vigaszt nyert a lemondás és feledés balzsamában. Idővel egészen el fogja feledni; mindkettőjökre nézve jobb volt így.

— «Legyen hát úgy — sóhajtott Fermina. — Álom volt, eltűnt. Megbocsátok neki és kívánom, legyen boldog.» S ezzel ismét munkája felé hajtotta merengő, szép arczát.

Napok teltek el, de Menendez eltűnt Sevillából. Ugy beszélték és hitték általában, hogy Kubába utazott. Olykor-olykor egy-egy barátja sajnálkozott utána alkalmilag, de a legtöbb ismerősei közül csak azért emlékeztek vissza nevére, hogy gyalázzák. Ellenben Fermina, mi-helyt az eszének híre ment, bizonyos nevezetességre tett szert a folyó mindkét partján, a melyben minden trianai lány bizonyos büszkeséggel vélt osztozhatni. A büszke boszuállásnak és határozottságnak ily szokatlan példája a sevillaiak szemében az egész külvárosi nőnem méltóságát emelte, a minek addig a férfiak nem tulajdonítottak komoly értéket. Valami ismeretlen kéz verset írkált Fermina lakása falára; s a kormányzó neje művirágokat rendelt meg nála, hogy alkalma nyíljon vele beszélni s a lányok, kik szembejöttek vele, egy-egy helyeslő «*Muy bien, Ferminá*»-t ejtettek el, a mint tovább haladtak. Az általános tisztelőteljes érdeklődés közt, mely körülvette, még határozottabb nyilatkozatok is történtek s egy bizonyos kövér öreg posztókereskedő, a kit sorsa kissé könnyűvé nővel, — egy csinos badajosi barnával — áldott vagy

vert meg, a mint hősönkkel Menendez távozása után egy-két nappal találkozott, valódi hálálkodásban tört ki; Az isten áldja meg érte, *seniorita*, hogy oly könnyen megmentett mindnyájunkat tőle!

Fermina élte azonban magányosabb és visszavonultabb lett mint valaha, minthogy csupán napi munkájával foglalkozkodott, és még lakótársai is csak ritkán látták. Ha boldog és vidám nem is, legalább nyugodt volt s lelke csak azzal a határozatlan, esendes bánattal szállt vissza Menendezhez, a melyet egy halott iránt érezünk.

Két héttel Menendez elutazása után, egy reggel Fermina szobájában dolgozott az ablaknál, időnként föl-félemelve fejét, hogy egy merengő tekintetessen a folyóra, az Arany-toronyra, a kertre, a székesegyház távoli csúcsára, és sohajttással gondolva rá, hogy minde tárgyak és helyek egykori mérhetlen szerelmének emlékeit idézik föl benne, mely most már végkép kihűlt, meghalt. E pillanatban örült volna, ha ismét szerethette volna Menendezt, ha mindjárt a viszontlátás reménye nélkül is, csakhogy betöltsen lelke ürességét. Ott ülve kérdezgette, vizsgálgatta szívét, nem oly félnéken többé, mint egykor, de abban a reményben, hogy a régi érzésnek valami nyomát fedezheti meg fel benne. De most sem talált semmit benne, legfőkébb a boszúságnak egy szendergő szikráját, melyet egy lehellet újra lángra szított volna, s melyet sietett elol-tani, más gondolatokra terelve elméjét. «Meghalt! Meghalt!» — mondogatta magában esendes-bánatos fejrázással, s azzal a meggyőződés-sel, hogy ha Menendez most előtte állna is, a legkisebb megatottság nélkül üdvözölne, mint utolsó jöttekor, a legkisebb kétely nélkül meg-ingathatlan elhatározása iránt, minden lelkitusa nélkül készen arra, hogy ismételje: «Eredj el; hagj magamra siromban; mindennek vége.»

Gondolatmenetét egyszerre könnyű zőrey szakította meg. Megfordult, felsikoltott és fel akart keln, — Menendez állott előtte.

Egy pillanat alatt összeszedte magát, de nem tagadhatta meg magától, hogy egy futó félnék tekintetét ne vessen arczára. Menendez vonásai halványak, elsoványodottak voltak; szemei homályosak és ajka ólomszín, vállain hardta köpenyét s oldalán tör esingött. Ott állt kiegyenesedve a küszöbön, csak vállait görnyesztve meg kissé, s lábával előre lépve, miközben Ferminára gyöngédséggel és szomorúsággal telt mély és komoly tekintetet vetett.

— «Beteg voltál?» kérdezte Fermina, némi részvét kifejezésével hangjában.

Menendez habozott egy pillanattig, s azután gyöngye hangon felelt.

— «Igen — egy kissé.»

Feje aláhullott s szemeit lesütötte.

— «És most el fogok menni innen» — tette hozzá az ifjú.

— «Hová?» kérdezte a nő a nélkül, hogy felvetette volna szemeit.

— «Kubába.»

— «Ma?»

— «Most.»

— «Örökre?»

— «Örökre.»

Fermina sóhajta simította végig homlokát s szeliden és résztvevően szólt:

— «Akkor hát isten veled Menendez, sok szerencsét kívánok és — isten veled.»

— «Nincs számomra egyéb mondanivalód?» kérdezte Menendez reszkető hangon. «Még mindig ugyanaz vagy?»

A bánatos tekintetben, melyet Fermina rá vetett, érezte annak fájdalmát, hogy nem adhat jobb feleletet.

— «Nos hát — folytatá Menendez a dolgozó asztalka felé lépve, — mivel nem fogunk többé találkozni, engedj meg egy kegyet, Fermina. Fogadd el tőlem ezt a kis emléket.» — Azzal egy kis mahagoni szekrényt tett az asztalra, parányi kulccsal zárjában. — «Ne utasítsd vissza Fermina, könyörgök hozzád. Nem ajándék az. Csak egy iratesomót tartalmaz, benne egy titokkal, melyet meg kell tudnod — egy családi titokkal, melyet csak neked fedezek föl, szent bizomány gyanánt. Fogadd el, Fermina, esküszöm becsületemre, okvetlen el kell fogadnod. Te magad is, ha megtudod, miről van szó, el fogod ismerni, mennyire szükséges volt, s be fogod látni, hogy csak kötelességet teljesítettem. És most nincs több mondani valóm. Isten áldjon Fermina. Felejt el és légy boldog.»

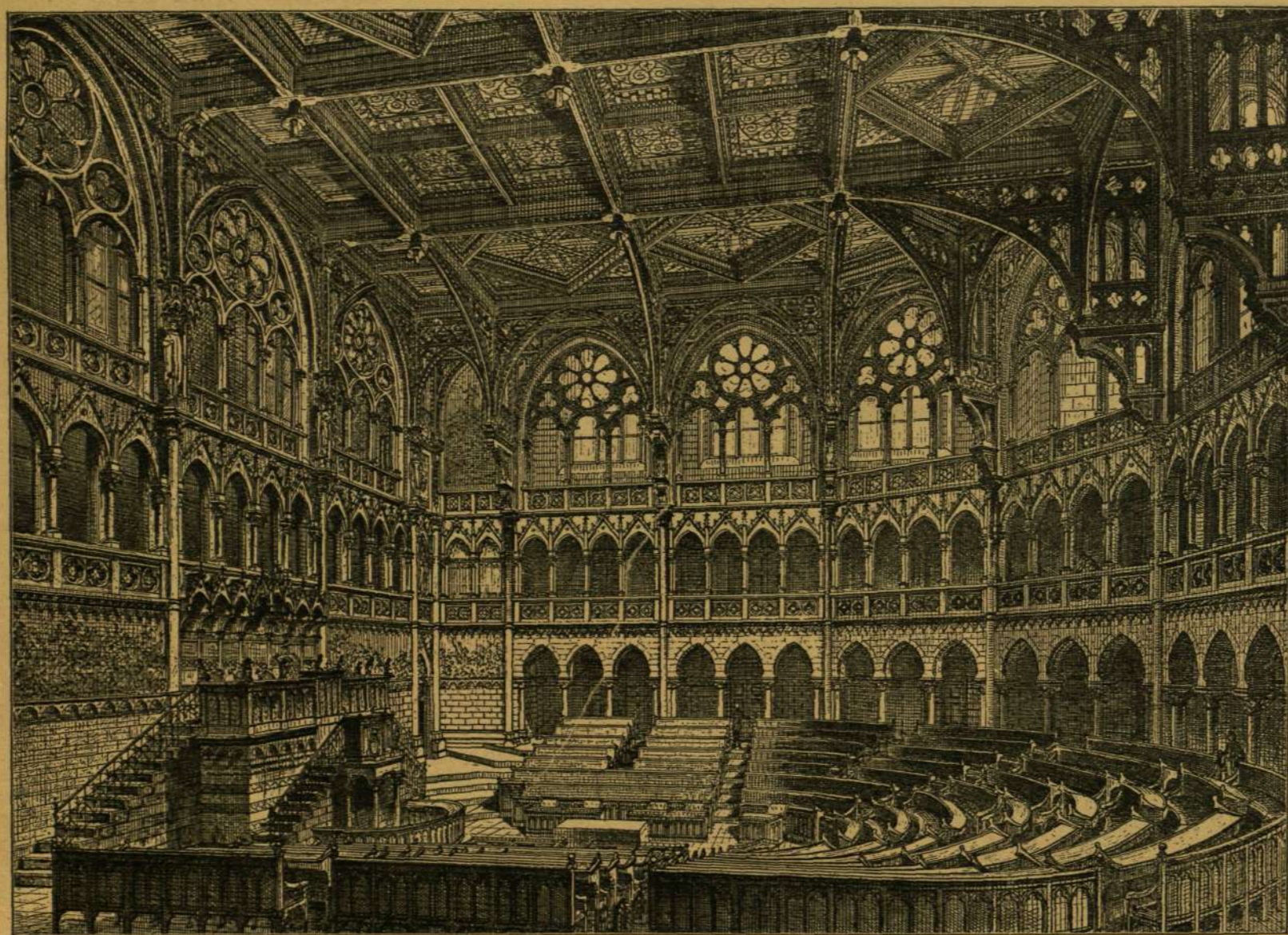
iszonyat, fájdalom és szenvedély sikoja hangzott fel az egész házbán. Az ajtó felpattant s Fermina egy ugrással a lépcső alján termett, leborult Menendez előtt és szenvedélyes csókokkal borította el lábát, ruháját, fuldokolva, kerserve, bocsánatért esdve, könyörögve, kiáltva — míg hangja megtört, szemei lecsukódtak és ájulva rogyott elébe.

A lármára elősiető szomszédok közt volt Don Louis de Guerara is, ki Menendezt Sevillába kísérte és künn várakozott.

— «Don Louis — szólta Menendez — fölemelve Fermina ajult tetemét s úgy fordítva, hogy az arcába nézhessen — engedj bemutatnom *nőmet.*»

Pár héttel később a sevillai bikaviadal páholy-

temberi napoknak. A tágas sokszögű aréna harminez sora gazdag és tarka keverékét mutatta a sötét arezoknak és hollófürtöknek, a legyezők libegtetésének és kézenléteinek; ott voltak a trianai szépségek legszebbjei és válogatottabbjai, a leghíresebb táncosnők az *escuelas de baile*-ből, száz meg száz munkálány fehér és rózsaszín szoknyában a szivarbortokból; *gitanák* csoportjai, virágcsokrokkal kezökben és kebelükön, a kés és tör legszebb és legfélelmezből ifju forogatói az országban, fekete bársony kalapjaikkal, s kék és piros szalaggal; a leggazdagabb és legtüzesebb andaluziai fajnak tenger tömege; a szerelemnek és irigységnek, a szeszélynek, örömeinek és bánatnak beláthatatlan táborai; a zajos kiáltásoknak és lopott tekinteteknek, virágoknak és mosolyoknak, narancsoknak és választékos

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ: A FŐRENDEK ÜLÉSTERME.

Fermina egy könyvet morzsoltszét s félreformított arezcal nyújtotta ki kezét.

Menendez csókokkal borította azt és az ajtó felé közeledett.

— «Menendez!» — szólalt meg most hirtelen és mohón.

A férfi felé fordult.

— «Isten áldjon» — ismételte megtört, de hátrazott hangon. — «Én boldogtalanabb vagyok mint te, mert szívem üres és érzéketlen. Eredj Menendez, eredj; az ég kísérelje lépteidet.»

Menendez kiment, betéve maga mögött az ajtót és lassan lefelé haladt a lépcsőn, figyelő füllel, visszatartott lélekzettel és oly dobogó szívvel, hogy azt hitte, áttörte bordáit.

Egyszerre hallotta a kulcsot megfordulni a szekrényke zárjában. Térdei megrokkantak, sűrű homály lepte el szemeit, s tántorogva fogózott a lépcső korlátjába.

Néhány másodperc telt el, s egyszerre nyelőköcsapáshoz hasonló hirtelenséggel és erővel vad

közvetítője, elküldve Ferminának a 30-ik számú páholy kulcsát, *del lado della sombra* (az árnyékos oldalon), levelét *Donna Fermina Menendezhez* czímte. Ez levén az első levél, melyet az új *donna* cím alatt kapott, férje nevén, újra és újra megcsókolta a borítékot és gyöngéden féltette, mint drága ereklyét. Bárki más is megcsókolta volna épen akkor a kulcsot helyette, mert az a nap levén kitéve Izabella királynő első látogatására Sevillában koronázása óta, az igazgató oly előadásra készült, mely páratlan volt nevezhető az andaluziai küzdőkrónikáiban. Elég legyen fölemlíteni, hogy Totto volt vezetője a *matadoroknak* és nyolcz bika volt föllépő, melyeket majdnem súlyoknak megfelelő aranyért vásároltak, Veragua marquis, Spanyolország legjobb fajtenyésztője réteim. És így, bár a mutatvány nem kezdődött két óra előtt, a *plaza* már délben csaknem tele volt, és egy óraker ember-ember hátán ült benne.

Egyike volt a legkellemezből sevillai szep-

bókoknak gyors és folytonos kereszttüze, meg-elevenítve a katona-zene harsogása által, és süt-kérezve a ragyogó nap sugaraiban.

Pont két óraker előtűntek az algazilok, hogy megtisztítsák a tért, s ugyanazon pillanatban a körönd egyik szögletében száz meg száz tekintet fordult mintegy jeladásra az emelvény egy pontja felé s a zenében hirtelen teljes csönd fojtotta el. Fermina fehérbe öltözve, nagy esokorra, areza szigorú szépségéhez oly jól illő büszke és önértés boldogságban sugározva, épp ekkor tűnt fel páholyában Menendezdel, halványan, de mosolyogva, barátok csoportja közt.

Az első pillanat csöndjét most a tetszésnek, majdnem rajongásnak hosszas moraja váltotta föl és ezernyi új tekintet fordult a fiatal pár felé. Egész Sevilla ismerte történetüket és egyszerre egy *gitana* a páholyok alatti első sorból lábaihoz ugrott s kivevén egy rózsát hajából, Ferminának dobta e kiáltással: *A ti, Donna Fermina Menendez, y Dios te de la buena suerte.*

Abban a pillanatban egy más lány dobott esokrot Menendeznek e szavakkal: *A ti, Don Manuel Menendez!* A példa ragadós volt, s a páholyok mellől minden sorból virágzapor hullott az új házaspárra, rajongó üdvözlésekkel: «Neked, kedves teremtet!» «Neked, kedves bajtárs!» «Áldás szerelmeiteknek!» «Soká éljete!» «Ég oltalmazzon!»

A lelkesedés néhány pillanat alatt csaknem az egész köröndre kiterjedt; mindenki hallotta, mi történik, és minden oldalról általánossá vált a virágos, zsebkendők és mantillák lobogtatása, üdvözlés és éljenkiáltás. Fermina, kimerülve a zajtól és izgatottságtól, fejét Menendez vállaira hajtotta s Izabella királyné, ki már egész kíséretével megjelent a királyi páholyban, kérdőleg fordult ifju tábornokához, Serranohoz, hogy ki az a pár, a melyik ezt a rendkívüli lelkesültséget előidézte?

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ.

Nyolcz esztendeje mult, hogy a magyar törvényhozás elvben kimondotta egy új országház építésének szükségét s az elvi kijelentés után három évvel a kiküldött parlamenti bizottság már az új országház beküldött tervei közül válogathatott.

Annak idejében, 1884-ben, lapunk 24-ik számában tüzetesen ismertettük az elfogadott tervet, mely alkalommal annak készítőjét s az építés vezetésével is megbízott vállalkozót, Steindl Imre műépítészeti tanárt is bemutattuk.

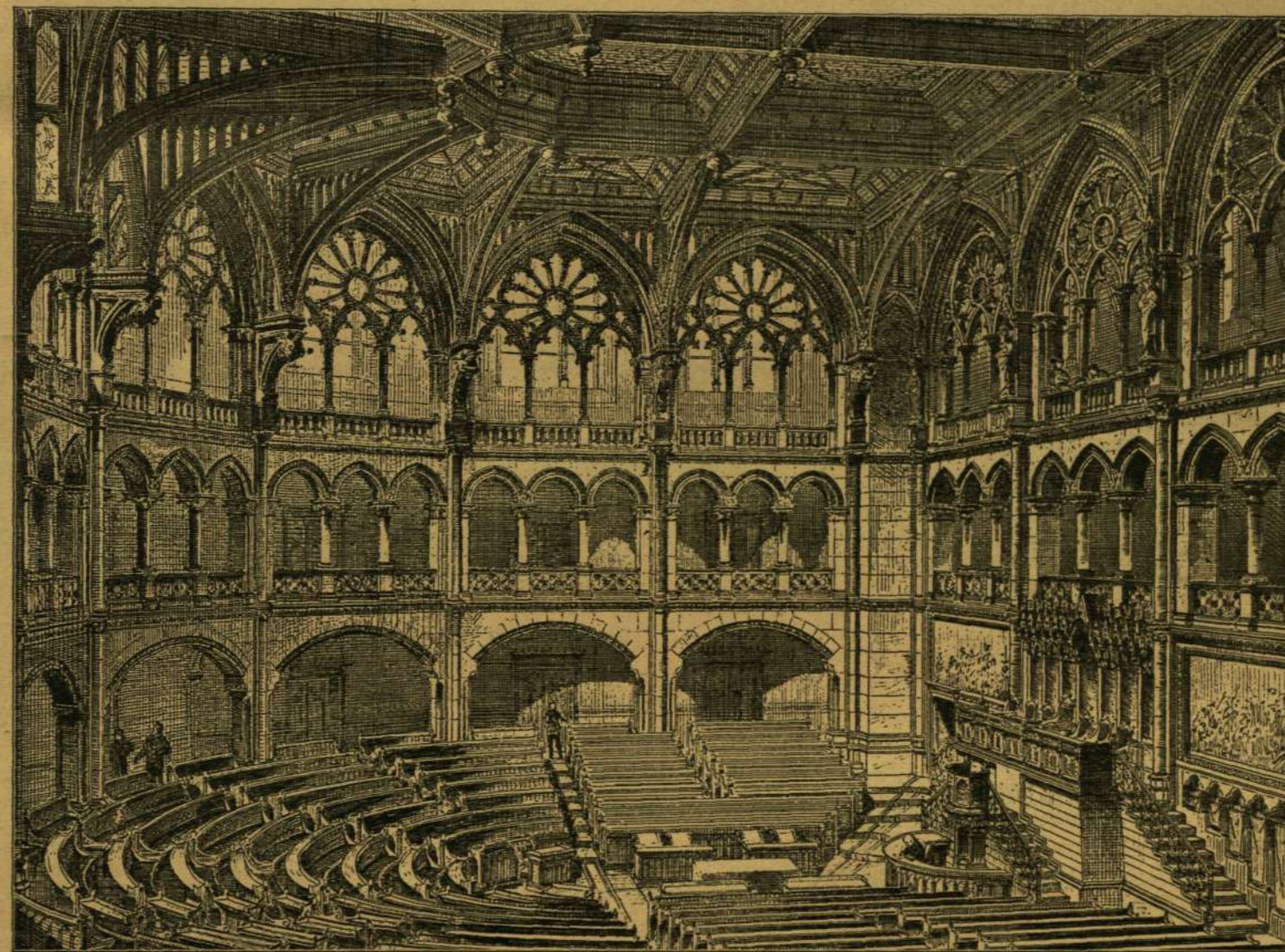
Midőn a bizottság megállapodásait s az építési módozatokat és feltételeket a törvényhozás is helyben hagyta, azonnal hozzá fogtak az alapozási nagy mérvű munkálatokhoz s szakadatlanul folytatták éjjel is villamos világítás mellett, a mikor is a dunaparti laza talaj megszilárdítása

gyurta-dagasztotta s állította kellő formába a szükséges anyagot, míg végre előállt a jövendő országház képe, mely így kicsinyített alakban is tizenhárom méter hosszú és öt méter magas. Igazi ház is akárhány van ennél kisebb.

A Marchenke Vilmos budapesti szobrász által készített minta, a legapróbb részletekig kidolgozva, külön e czélra emelt deszkaépítményben van elhelyezve a Nádor-utcában, szemben a kereskedelmi és iparügyi miniszterium palotájával, a hol a közönség az árvízkarosultak javára lefizetendő csekély belépti díj mellett megtekintheti.

A modell az országháznak a Dunára néző főhomlokzatát tünteti föl, a mely a monumentális épület legimpozánsabb része lesz. A főbejárás ellenben az ezzel szemben álló oldalon, a Nádor-utca felől fog nyílni s a huszonnyolcz méternyire kiszélesítendő Alkotmány-utczán végig egész a Váci körútról lesz látható.

Belső berendezése olyképen van tervezve, hogy a három nyílású főkapuzaton belépve, tágas oszloptos előcsarnokon át a nagyszerű-

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ: A KÉPVISELŐK ÜLÉSTERME.

A «szép tábornok», a mint nevezni szokták a későbbi alcocai győzőt, előlépett, s a leghízelgőbb és tiszteltetesebb hangon szólta:

— «Egy ifju házaspár, felség! a nő a legszebb lány Sevillában, s a férj egy derek ember, a ki becsületére válik andaluziai származásának. Féltekenységi rohamában miután halálosan megbántotta jegyesét egy sértő levéllel, nem látván maga előtt más utat a feledéshez és bocsánathoz, ügyét azzal nyerte meg, hogy egy szekrényvel ajándékozta meg, benne a tört tollal, melylyel irt, s a toll alatt egy iratesomó, saját vérevel irt eme felirattal: *Engesztelés*, s a papír alatt — *jobb keze.*»

Míg a királynő látésövét a pára irányozta, a trombiták felharsantak, a tömeg hangos kiáltásban tört ki s o exzellenziájára, *Veragua* marquis istállójának első bikája bögye terült el a porondon.

Ford.: V-i S.

ezéljából hatvanezer köbméter betont készítettek egy darabban, melyre a monumentális országház alapja fektetettik.

Az országházzal közölt részletes leírásokból s az egésznek vagy egyes részeknek képét feltűntető rajzokból azonban nehéz volt teljesen hű fogalmat alkotni a laikus közönségnek, hogy milyen is lesz hát voltaképen az ország legdrágább, legnagyobb, legdiszesebb épülete, melynek elkészítéséhez tíz egész esztendő s ugyanannyi millió forint vétetett föl előszámításba.

Hogy a közönség addig is, míg maga a nagyszabású építmény elkészül, megközelítő képzetet nyerjen a magyar törvényhozás jövendő palotájáról, egy huszadrész nagyságban elkészítették gipszből az országház mintáját, tehát oly arányokban, a minőkben azóta, hogy Michel Angelo gipszbe öntette a római Szent-Pétertemplom modelljét, még nem állítottak elő épületi mintát. Tizenkétezer forintot emésztett föl a minta előállítására s négy hónapig husz ember

ségben párját ritkító háromkarú fölépcsőházba jutunk. E lépcső egyenesen nyuló karjai a kupola alatti «közös csarnok» előcsarnokába vezetnek, míg a visszafelé hajló karok a főbejárat fölötti «delegáció-teremhez» közvetítik az oda-jutást. A 16 oldalú kupola-csarnok hatalmas bordás boltívei alól jobbra és balra, monumentálisan díszes pihenő-csarnokokon át a főrendi s illetőleg képviselőházi üléstermeket körítő folyosókhoz visz az út, mely folyosókból 9—9 ajtó nyílik a két karzatos üléstermekbe, a kupola-csarnok Duna felőli szomszédságában pedig az ét- és olvasó- és társalgó terem nyertek elhelyezést, a melyek előtt imponáló komolysággal húzódnak végig a Dunára tekintő hatalmas oszlopos loggia ivel. — Az épület többi részét a tanács- és osztálytermek, az elméleti, háznagy, és miniszteri helyiségek, a segédhivatalok, könyv- és irattár s egyéb szükséges mellék helyiségek foglalják el.

Az üléstermek — mint az épületnek czéljuknál fogva különösen kiváló helyiségei — a külső csoportosításban is kiváló jellemzést nyertek, a mennyiben abban a magasba nyuló két épületrészben vannak elhelyezve, a melynek négy-

négy sarkát egy-egy idomzatos torony foglalja el; a törvényhozás egységének, az alkotmány rendíthetlenségének s az állameszme mindenek fölé emelkedésének építőművészeti kifejezésül pedig az óriás kupola emelkedik az épület közepéből föl a 100 méternyi magasba. E kupolában az egész mű építőművészeti eszméjének záró-akkordja nyer meghatározó és egyúttal imponáló kifejezést.

Az épület hossza 268 méter, szélessége — a hol legszélesebb — 118 méter, a beépítendő terület — az udvarokat leszámítva — 15,327 négyszög-méter s így terjedeleme névbe is egyike lesz az a világ legkiválóbb építményeinek.

De ez csak maga az épület által elfoglalt, tehát beépített terület. Ha a befoglalt udvarokat is hozzászámítjuk, az ország háza 17,745 négyszög-méter területen fog állani. Ha pedig hozzá vesszük az épületet környező díszes parkot is: akkor a terv szerint mintegy 95,122 négyszög-méter, vagyis nem kevesebb, mint huszonkét holdat foglalandó el az országház és a hozzá tartozó környezet.

Ez alkalommal bemutatjuk az új országház belső berendezéséből a legnevezetesebb két helyiséget: a főrendiház és a képviselőház üléstermeinek képeit, melyek közül az előbbeni jobbra, az utóbbi pedig balra lesz a kupola alatti csarnoktól. Mind a két terem magas karcu ablakok forgóják megvilágítani. Az üléstermekben közpüti félkörben a gyorsírók asztalai lesznek elhelyezve, míg a hírlaptudósítók karzata az elnöki emelvény fölött van tervezve, de lesz gondoskodás egy másik karzatról is, a honnan az elnöki kijelentések jobban lesznek kivehetők. A képviselői pad sorok körben s amphitheatrum-szerűleg lépcsőzetesen emelkedve lesznek elhelyezve.

Az épületben elhelyezett termek száma meghaladja a százat, melyekhez huszonhét lépcső vezetend. A díszítésre nem kevesebb, mint 450 allegorikus alakra és szoborra van szükség. Magyarország királyai mellett szoborban szemlélhetjük az országháza törvényhatóságokat, a nagy eszmék allegóriáit, s bizonyosan egyik legértékesebb díszre lesz az épületnek az a nagy-szerű történeti festmény, melynek elkészítésére Munkácsy Mihály festőművésznünk vállalkozott.

A tervező építész számítása szerint az építés még akkor is eltart nyolcz évig, ha korlátlan pénzerővel lenne folytatható. Attól függ minden, hogy a törvényhozás mily összegeket vehet fel a jövő esztendőben a költségvetésbe, s nem lehetetlen, hogy tizenöt esztendő alatt sem ül össze az országgyűlés új palotájában, ha a viszonyok következtében meg kellene szorítani az építésre szánt hitelt. Addig a magánépítkezés bizonyosan nagy arányokat öl a parlament palota szomszédságában, hol most esendes az élet, mert távol esik a központtól. De ha felépül a palota, erre fordul az élet s annak árja bizonyosan elsodorja a malmokat, a kaszárnyákat, roskadozó épületeket, melyek most a nagy reményű Tömösi-tér környékezik.

EGY SORSJEGY.

9672-dik szám.

Regény egy kötetben.

Irta VERNE GYULA.

Francziából HUSZÁR IMRE. (Folytatás.)

XVI.

Másnap Lengling felügyelő karióján elindult Hog Sylvius és Hulda, a kik egymás mellett ültek a tarkára festett kis kasban, a melyről tudjuk, hogy Joel számára nem volt benne hely. A derék fiu ennél fogva gyalog ment a ló mellett, a mely vigan rázta a fejét.

Dáltól Moelig nem nagyobb a távolság tizen-négy kilométernyinél s ezzel a megedzett lábú gyalogoló nem sokat törődött.

A kariol végigrobogott a Vestfjorddal szép völgyén, a Maan balpartján. E keskeny árnyékos völgyet számtalan zuhatag áztatja, a melyek különféle magasságokból rohannak alá. A tekervényes út mindegyik kanyarulatánál előbukkant és ismét eltűnt a Guszta orma, a melyen két fényes hómező látszott.

Az ég tiszta, az idő gyönyörű volt. A lég nem volt tulságosan hűvös, a nap nem süttött nagyon melegen.

A testvérek előtt feltűnt, hogy Hog Sylvius vidámabbnak látszott, mióta elhagyta a dái vendégfogadót. Kétségkívül „eröltette” magát egy kevéssé, hogy ez az utazás legalább némileg szórakoztassa Huldat és Joelt.

Nem kellett két és fél óránál több hozzá, hogy Moelbe érjenek, a hol a kariolnak meg kellett állapodnia. Nem mehetett volna tovább, hacsak nem lett volna uszó-kocsi. A völgy e pontján tényleg a tavak útja kezdődik. Az utasokat esónakok várják, a melyek a tó minden irányában fentartják a közlekedést.

A kariol megállt a falu temploma mellett egy ötszáz lábnyival magasabb vízesés tövében. Csak ötödre látható a zuhatag egész esésének, a többi eltűnik egy mély hegyszakadékban, mielőtt a tóval egyesülne.

A part legvégén két csónak állt. A fűzfakéregből készült csónak, melynek folyvást ingadozó egyensúlya nem enged meg az utasoknak semmiféle hevesebb mozgást és még kevésbé engedi meg az átmenetét egyik oldalról a másikra, indulásra készen állt.

A tó ekkor egész reggeli pompájában mutatkozott. A felkelő nap felszívta az éjeli párákat. Kívánni se lehetett volna szebb nyári napot.

— Nem fáradt el nagyon, Joel barátom? — kérde a tanár, mihelyt leszállt a kariolról.

— Nem én, Sylvius úr. Hiszen megszoktam a hosszú gyalogutakat a Telemarkon keresztül-kasul.

— Igaz! . . . Mondja csak meg, tudja-e, hogy melyik a legközelebbi út Moelből Krisztianába? — Tudom, Sylvius úr. Mihelyt a tó végére, Tinosetbe értünk. . . Hanem csakugyan nem tudom, hogy találunk-e ott kariolt, miután nem történt intézkedés előfogad iránt, a mint e vidéken szokás.

Legyen nyugodt barátom, — viszonzá a tanár. — Erről már gondoskodtam. Nem szándékozom önt arra kényszeríteni, hogy gyalog tegye meg az utat Dáltól Krisztianáig.

— Miért ne, ha szükséges volna . . . mondá Joel.

— Nem lesz szükséges. De térjünk vissza előbbi kérdéseimre. Milyen utitervet ajánlana ön?

— Nos hát, Sylvius úr, Tinosetből elindulván megkerüljük a Fol tavat, aztán Vik és Bolkesjö falukot át Mosebe érünk. Innét Kongsbergen, Hangsundon és Drammenen keresztül vezet az út. Ha éjjel-nappal utazunk, holnap délután Krisztianába érhetünk.

— Nagyon jól van Joel! Látom, hogy ön ismeri a vidéket és utiterve valóban kellemes.

— S e mellett ez a legközelebbi út.

— Nos hát Joel, én pedig azt mondom, hogy nekem nem kell a legközelebbi út, — viszonzá Hog Sylvius. — Ismerek egy másikat, a mely csak pár órával hosszabbítja meg az utazást. Ön is ismeri ezt az utat fiatal barátom, noha nem beszél róla.

— És melyik út ez, Sylvius úr?

— Az, a mely Bamble felé visz.

— Bamble felé?

— Igen! Bamble felé! Ugyan ne játszsza a tudatlant! Bamble felé, a hol Helmböe bérlő lakik, Szigfrida leányával.

— Sylvius úr! . . .

— Erre fogunk menni. És nem érünk-e épp oly jól Kongsbergbe, ha a Fol-tó déli oldalát kerüljük meg az éjszakai helyett?

— De bizony épp oly jól odaérünk, sőt még jobban! felelé Joel mosolyogva.

— Köszönöm a bátyám nevében, Sylvius úr! mondá az ifjú leány.

— És a saját nevében is, kis Hulda, mert ugy hiszem, örömet fog önnek szerezni, ha viszontláthatja Szigfrida barátját.

A csónak készen állt, mindhárom helyet foglaltak egy rakás falevelén, a mely a csónak hátulsó részén volt felhalmozva. A két evezős elindította a csónakot a parttól.

A Tinn tó mindinkább szélesbülni kezd a két vagy három házból álló Hekenoestől fogva, a mely egy sziklás hegyfokon épült. E hegyfokot ama keskeny fjord áztatja, a melybe a Maan vizei ömlenek. Itt még a tó nagyon össze van szorultva, de a hegyek lassanként szétválának és magasságukról csakis akkor nyer az ember helyes fogalmat, mikor alattuk egy csónak elhalad és nem látszik nagyobbannak egy vízi madárnál.

Itt-ott tiz-tizenkét, részint kopár, részint zöld szigetek emelkedik ki egyes halászkunyhóival. A tavon faragatlan fatörzsek és gerendák

usznak, a melyeket a szomszédbeli füreszmal-mokból bocsátottak a vízbe.

Ezekről mondta Hog Sylvius tréfásan — és csakugyan jó kedve lehetett, hogy még tréfált is:

— Ha igaz, a mit a skandináv költők mondanak, hogy Norvégia szemei a tavak, akkor meg kell vallanunk, hogy a szentírás szavai szerint egyenél több gerenda van Norvégia szemében.

A csónak négy óra tájban Tinoset falucskába érkezett, a mely egyike a legszegényebb helységeknek. De utasaink ezzel nem igen törődtek, mert Hog Sylvius még csak egy órára se szándékozott itt megállapodni. A mint Joelnek mondta, egy kocsi várt rájuk a tóparton. Miután ez az utazás már régóta el volt nála hátróva, irt Benett urnak Krisztianába, hogy gondoskodják haladéktalan és kényelmes tovább utazhatásáról. Ennél fogva a kitűzött napon egy ócska hintó várta őt Tinosetben. A kocsi-láda kellelő tele volt rakva mindenféle élelmiszerral, következőleg nem csak a továbbutazás lehetősége volt biztosítva, hanem az élelmezés is, a mi felmentette utasainkat attól a kényszerűségtől, hogy a telemarki goardok félíg kiköltött tojásaihoz, aludtjehez és spártai egyszerűségű fekete leveséhez nyuljanak.

Tinoset csaknem a Tinn tó legvégén fekszik, innét a Maan egy szép zuhatagon át az alsó völgybe szakad, a hol szabályos folyását folytatja. A lovak már a hintó elé voltak fogva s a kocsi azonnal elindult Bamble felé.

Akkoriban ez volt az egyedüli mód, beutazni Norvégiát általában és különösen a Telemarkot. És talán a vasutak még oda fognak juttatni, hogy az utazók visszaszárítsanak a nemzeti kariol és Benett ur hintói után.

Nem kell említenünk, hogy Joel alaposan ismerte a vidéket Dál és Bamble közt.

Esti nyolcz óra volt, mikor Hog Sylvius a két testvérrel megérkezett a kis faluba.

Nem várták őket, de azért Helmböe bérlő nem kevésbé szívélyes fogadtatásban részesíté vendégeit. Szigfrida gyöngéden megölelte barátját s ugy találta, hogy nagyon halványra lett a sok fájdalomtól. A két fiatal leány néhány perczig egyedül maradván, bizalmasan beszélgethettek egymással.

— Kérlek, kedves Hulda, mondá Szigfrida, ne hagyj magadat lesujtani a fájdalom által. Lásd én még nem vesztettem el a bizalmat! Miért mondanánk le minden reményről, hogy még látni fogjuk a szegény Olet? A hírlapokban olvashatuk, hogy buzgón keresik a Viken nyomait! A nyomozásnak lesz sikere! — Lásd én bizonyos vagyok a felől, hogy Sylvius ur még remél! . . . Hulda! . . . kedvesem! . . . kérlek . . . ne essél kétségbe!

Hulda nem birt felelni, csak sirni tudott és Szigfrida a szívére szoritotta.

Ah! milyen öröm uralkodott volna Helmböe bérlő házában, az egyszerű és jó emberek közt, ha valamennyinek joga lett volna boldognak lenni!

— E szerint önök egyenesen Krisztianába utaznak? — kérde a bérlő Hog Sylviustól.

— Oda, Helmböe ur.

— És jelen akarnak lenni a sorshuzáson?

— Kétségkívül.

— De mire való az, miután most már Kamp Ole sorsjegye a nyomorult Sandgoist kezei között van?

— Ole akarta így, — felelé a tanár; — és Ole akaratát tiszteletben kell tartani.

— Azt beszélük, hogy a drammeni uszoris nem tudott vevőt találni e sorsjegyre, a melyet drágán vásárolt meg.

— Valóban, azt beszélük, Helmböe ur.

— Helyes! Ez a gazember . . . igen ez, a gazember, nem is érdemelt egyebet! . . . Nagyon jól esik neki.

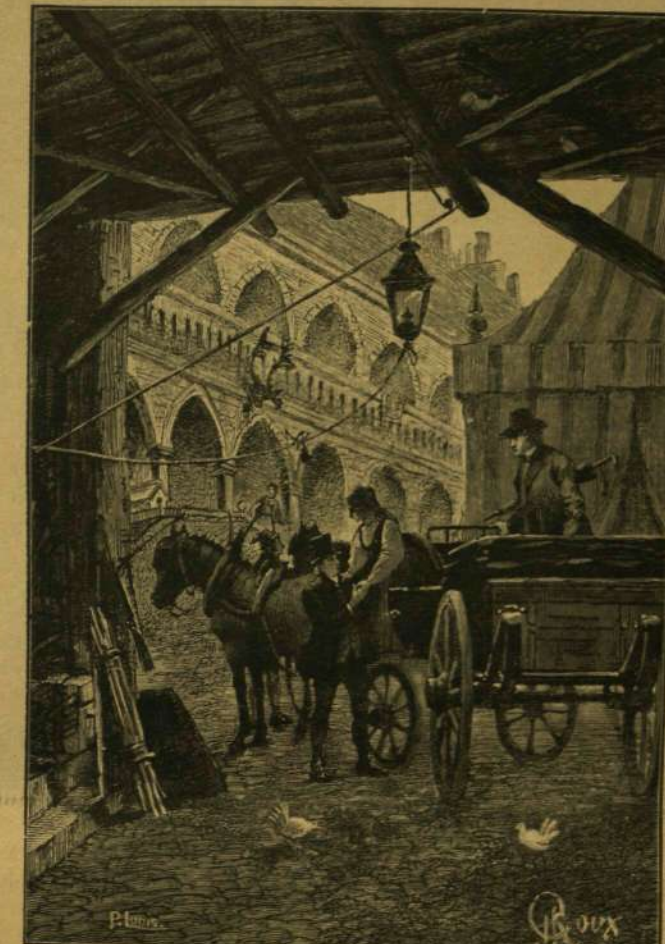
— Valóban, Helmböe ur, nagyon jól esik neki.

Természetesen a majorban kellett vacsorálniok. Se Szigfrida, sem az atya nem bocsátották volna el barátait a nélkül, hogy a meghívást el ne fogadják. Hanem nem volt szabad soká késniök, ha éjjel ki akarták pótolni azt a néhány órát, a melyet a bamblei kerülő út miatt elvesztettek. Ennél fogva kilencz órára be is fogta a lovakat a bérlő egyik cseléde.

— Kedves Helmböe ur, — mondá Hog Sylvius, — legközelebbi látogatásom alkalmával, ha követeli, két óra hosszát is fogok az asztalnál maradni. De ma, kérem, engedje meg hogy a csemegét egy barátságos kézzorítással pótoljuk

A TÓ EGÉSZ REGGELI POMPÁJÁBAN MUTATKOZOTT.

A HINTÓ MEGÁLLT A VIKTÓRIA SZÁLLODA UDVARÁN.

EGY SORSJEGY.

és egy esókkal, a melyet az ön bájos Szigfridája fog adni az én kis Huldamnak.

Ugy is történt, s ezzel utasaink elindultak. E magas szélességi fokon az esti szürkület még néhány óráig tartott. A légkör annyira tiszta volt, hogy a láthatárt még napnyugta után is teljesen meglehetett különböztetni.

Szép és meglehetősen hegyes-völgyes út visz Bambletól Kongsbergig, Hitterdalon keresztül, a Fol tótól délnek. Ez az út végig vonul a Telemark déli részén és összeköti egymással a környék mezővárosait, faluit és goardjait.

Egy órával az elindulás után Hog Sylvius a nélkül, hogy megállapodtak volna, szemügyre vehette a hittedali templomot, a sajtáságos ódon épületet, magas ducaival, a melyek egymásra vannak halmozva, tekintet nélkül az építészeti vonalak szabályosságára.

Az egész templom fából épült, a gerendákból összetakolt falaktól a legutolsó tornyocská csúcsáig. Ugy látszik, hogy ezek az egymás tetejébe rakott dűzők tiszteletreméltó és nagy tiszteletben tartott műemlékét képezik a tizenharmadik századbeli skandináv építészetnek.

Lassankint beköszöntött az éjszaka, egyike azoknak az éjszakáknak, a melyeken még észrevehető az estalkony utolsó világossága, de ez utóbbi féjféltűni egy óra tájban már egybe fog olvadni a kezdődő hajnali szürkülettel.

Joel az előlélen ült s el volt merülve a gondolatiba. Hulda is szótlan maradt. Csupán a tanár váltott néhány szót a kocsisal, a kit gyorsabb léptetűre serkentett. Aztán nem lehetett egyebet hallani a lovak csörgőinél, az ostopartogásnál és a kerekék nyirkorgásánál a vízmosásos talajon.

Egész éjjel utaztak, a nélkül hogy lovakat váltottak volna. Nem volt szükséges megállapodniok Lishüben, egy igen kényelmetlen álmóson, fenyőerdőkkel borított hegykörönd közepén, a melyet kopár és sziklás hegyekből álló második gyűrű kerít körül. Tinesszen sem állapodtak meg, e festői fekvésű kis goardban, a melynek néhány háza köoszlopokra van építve. A hintó eléggé sebesen robogott tovább, összes vas alkatrészeinek folytonos csörömpölése közt. Semmiféle szemrehányást se lehetett tenni a jó öreg kocsisnak, a ki felíg alvó állapotban ránczigálta a gyeplősázarakat. Gépileg suhintott koronkint az ostorral, de főleg csak a nyergesre. Ennek az volt az oka, hogy a rudas az ő tulajdona volt, a nyerges ellenben a szomszédjé.

Reggeli öt órakor Hog Sylvius kinyitotta a szemét, kinyújtotta a két karját és nagy győ-

nyörűséggel szívta be a fenyők átható illatát, a melylyel tele volt az egész légkör.

Kongsbergbe értek. A kocsi átment a Laagen hidján és megállt; a templomtól, nem messze a Larbrö zuhatagától.

— Barátim, — mondá Hog Sylvius, — ha ugy akarjátok, itt csak rövid pihenőt tartunk. Még korán lesz reggelizni. Jobb lesz Drammenben huzamosabban megállapodnunk. Ott majd tisztességes reggelit kapunk, hogy megkíméljük Benett úr élelmi szereit.

Miután ebben megegyeztek, a tanár és Joel csupán egy kis pohárka pálinkát ivott a «Bánya-köz» czimzett fogadóban. Egy negyed óra múlva a lovak megérkeztek és utasaink tovább indultak.

A városon kívül a kocsi nagyon meredek kapaszkodón ment fel, a mely merészen van bevágva a hegyoldalba. Egy pillanatra a kongsbergi ezüstbányák magas ormainak körvonalaí élénken leváltak az égboltozatról. Csakhamar az egész láthatár eltűnt az óriási fenyőerdők függőnye mögött. A homályos és hűvös erdő mélyébe a nap melege épp oly kevéssé hatolt be, mint a világosság.

A faházakból álló Hangsund faluban a kocsi új előfogadót kapott. Az út mentén több izben sarkokon forduló sorompóra akadtak, a melynek kinyitására ott vagy hat shillinget kellett fizetni. E termékeny vidéken már számtalan gyümölcsfát láthatni, a melyek a gyümölestől görnyedező ágaikkal megannyi szomorú fűzfához hasonlítotak. Drammen közelében a völgy talaja emelkedni kezdett.

Délben a városba értek, melynek festett házzakkal szegélyezett két végtelen hosszú utcája a krisztianiai fjord egyik ága mellett nyulik el és melynek mindig élénk kikötőjében a sok felhalmozott fa alig enged helyet az éjszakai termékek megvakodó hajóknak.

A hintó a Skandinavia-szálloda előtt állt meg. A fogadás, egy ósz szakálu tekintélyes egyeniség, megjelent a házaftó küszöbén és avval az éleslátással, a mely a fogadósokat a világ minden országában jellemzi, így szólt:

— Egy cseppet se volnék meglepetve, ha uraságok reggelizni óhajtanának.

— Kérem ne is legyen meglepetve, — felelé Hog Sylvius, hanem intézkedjék, hogy minél hamarább reggelizhessünk.

— Azonnal.

A reggelit csakhamar felszolgálták és valóban tührethő volt. A tanár feltűnő élvezettel evett egy halból, a mely illatos füvel volt főzve.

Másfél óra múlva a kocsi, friss előfogattal

visszatért a Skandinavia-szálloda elé és csakhamar sebes-ügetve robogott végig Drammen főutcáján.

Hanem a mint egy alacsony, épen nem vonzó kinézésű ház előtt elhaladtak, a mely nagy eltelésben állt a szomszéd házak élénk színével, Joel nem volt képes egy undort kifejező mozdulatot visszafojtani.

— Sandgoist! — kiáltá.

— Ah! Ez Sandgoist úr? — mondá Hog Sylvius. — Valóban, nincs kellemes arca!

Csakugyan Sandgoist volt. A háza ajtaja előtt pipázott. Nem tudhatni, megismerte-e Joelt az előlélen, mert a kocsi gyorsan elrobogott a felhalmozott gerenda- és deszkarakások közt.

A korlási gyümölcseiktől görnyedező szorbuszokkal szegélyezett út után a hintó egy fenyőerdőbe tért az ugnevezett «Paradicsom-völgy» mentén, a mely a láthatár legvégeig elnyulik. Majd szalm a meg száz halmoeska tűnt elő, csaknem valamennyi egy-egy nyaralóval vagy goarddal a tetején. Este felé, mikor a kocsi a nagy rétségek hosszában a tenger felé kezdett lebecsátkozni, egyes majorok tüntek elő vörös házaikkal, a melyek élénken leváltak a fák sötétzöld lombzatáról. Végre az utazók a krisztianiai fjordhoz értek, a melynek számtalan öblöcskeit, apró kikötőit, és beszőgeléseit festői halmok veszik körül.

Este kilencz órakor — e magas szélességi fokon még fényes nappal volt, — az ócska hintó bevonult a városba, nagy zajt ütven a már néptelen utcákon.

Hog Sylvius parancsára megállt a Viktória szálloda udvarán. Itt szálltak meg Hulda és Joel, a kiknek számára előre voltak szobák rendelve. A tanár szívélyesen elbucázott fölük és haza ment, a hol az öreg Kate és az öreg Fink már türelmetlenül várták.

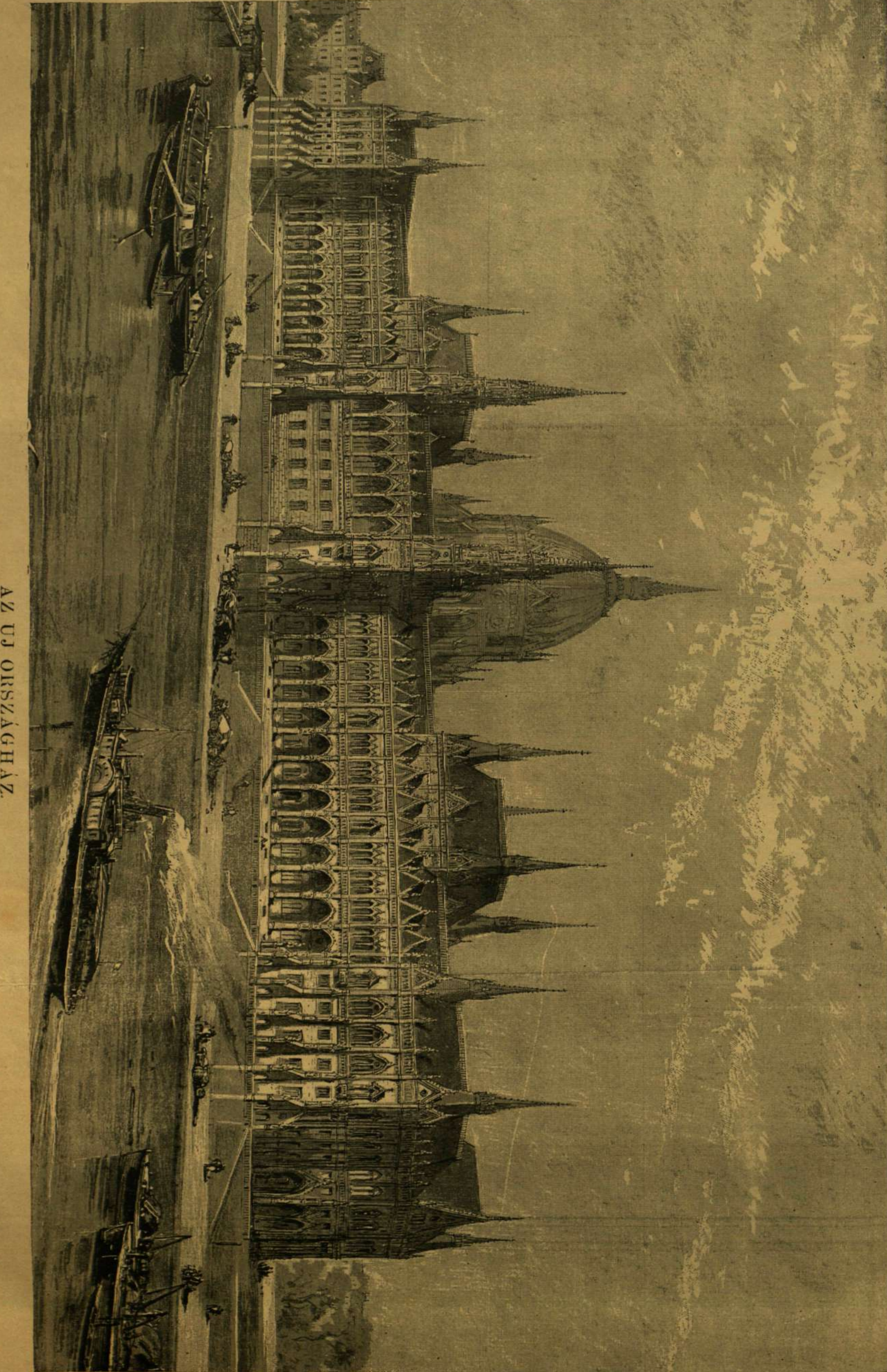
(Folyt. köv.)

GYÖVELEG.

* Az angol királynő a glasgowi nemzetközi kiállításra két asztalterítőt küldött, melyeknek szövét szajtkerülőleg szövőgépen készíttette.

* Nagy Péter csár levelezéseit külön bizottság adja ki tíz kötetben. Az első kötet, melynek tartalma 1701-ig terjed, már megjelent. A legelső iratok a híres csár 16 éves korából valók, néhány hí másolatban s általában sokkal gyermekesebbek, mint gondolni lehetne.

* Boulanger tisztelettel Németországban a borbélyok kezdik meghonosítani. Berlinben a fodrászoknak rendes kérdése a vendégekhez, nem akarják-e szakállaikat a Boulanger alakíttatni?

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ.

SCHICKEDANZ ALBERT.

Az akadémia nagy termének építészeti ornametikája rávezeti figyelmünket arra a nem mindennapi tehetségű férfúra, a ki sokoldalú tevékenysége mellett kiváló gondnal és előszeretettel műveli az építészetnek e finom, gyöngéd műágát is, mely mintegy átmenetül szolgál az ipar és művészet, az építés és szobrászat, valamint a festészet között. Schickedanz Albert a képzőművészeteknek nem csupán ezt az egy ágát ápolja, hanem működése körébe vonja mindazokat a műágakat, melyeknek alapja a formai szépség. A pantheonok nagyszabású méreteitől egészen a pókhálószerű hímzsmintákig mindent felölel tevékenysége s a mi a képzőművészetnek e tágas birodalmába esik, mindenütt alkotott valami figyelemreméltót, sőt jelentékenyvet.

Schickedanz Albert 1846-ban Bialában, Galiciában született, de anyai származása révén is felig, érzelmeire nézve pedig egészen magyar. Atyja egyideig Galiciában lakott ugyan, de hegyaljai birtokos s magyar borokban virágzó kereskedése volt s Tokajban van eltemetve.

Anyja Ruman Márton Ferdinánd, kismárki ágost. evang. lelkésznek a leánya s most is rokonai körében, szülővárosában él. A fiatal Schickedanz is a Szepességben töltötte gyermekéveit s jól emlékszik meg szépanyjára, a ki 96 éves korában hunyt el Szepes-Szombatban. Itt még ma is jól emlékeznek az élete fogytáig tevékeny, életerős öreg patikárusnára, a ki halála előtt néhány nappal így szólt ismerőseihez: »E héten meghalok. Nem akarom, hogy jó embereim ehesen menjenek el a temetésemről. Mielőtt meghalnék, kalácsot sütök nekik.« S úgy tén. Elkészítette a halotti torához valókat, lefeküdt és meghalt.

Nagyatyját, Ruman lelkészt a szabadságharc alatt tanusított hazafias magatartásáért elfogták, haditörvényszék elé állították s kötél általi halálra ítélték. De aztán löporra és golyóra szeli-

ditették ítéletét, melyet azonban nem hajtottak végre, hanem várfogságra vitték, a hol harmadfél évet töltött Josefstadtnban. — Atyja is el volt fogva néhány hétig Kassán, mivel sok menekültöt segített át a sziléziai határon.

A gyermek lelkének a nagyszülek házában való tartózkodás adta meg irányát egész életére. Valóságos patriarkhális életet élt a jó öreg pár, hatvanhárom évet töltvén boldog házasságban, mely idő alatt mindössze két cselédjük volt. Földszintjén laktak az emeletes ódon épületnek, míg az egész emeleti helyiség tele volt rakva fölötte érdekes házi dolgokkal, ó-magyar hímzésekkel, csipkével, népviseletekkel, galicziai fayenceokkal, könyvekkel és képekkel s egész halom régiségekkel, melyek a Benyovszky gróftól származtak, kikhez a szerény papné atyafisági viszony fűzte.

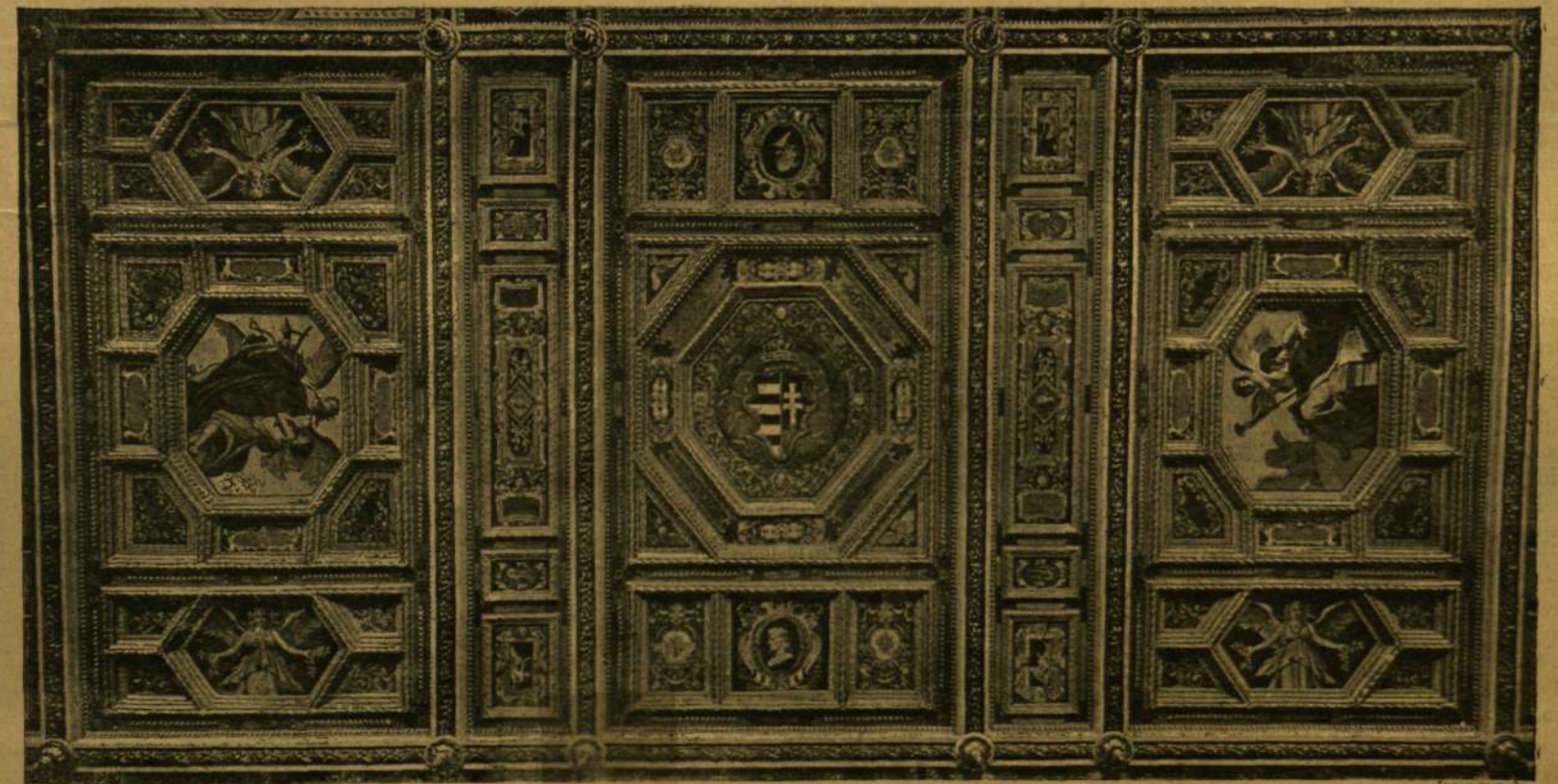
SCHICKEDANZ ALBERT.

Albert a kézmárki elemi iskolában nyerte első oktatását, onnan vitteatyja Bielitz-Bialára, a honnan a troppai főreáliskolába került s itt letévén az érettségi vizsgát, a bádeni nagyhercegségbe ment a karlsruhei polytechnikumra. Eleinte vegyész akart lenni s Bunsen, a világhírű khemikus ajánlatot is tett vele baráti viszonyban álló atyjának, hogy Heidelbergba magához veszi a fiút. De ez az ártalmas gázok behelése folytán betegségbe esvén, e szándékával föl kellett hagynia, s különben is hajlamot érezvén a rajz és festészet iránt, az építészeti szakmára szánta magát s az igen gyakorlatiasan berendezett karlsruhei intézetben folytatta e szakbeli tanulmányait, melyeknek a város környékén levő számos építészeti emlék is igen kedvezett.

Tanulmányai végétével Bécsbe ment, hol Hanzen ajánlatára Tietz műtermében nyert alkalmazást. Innen 1868-ban került le Budapestre, hol Ybl Miklós, a magyar építészek Nesztora mellett bő alkalma nyílt tehetségeit minden irányban fejleszteni.

Időközben a magyar államvasutak építészeti igazgatóságánál, Szkalinitzky és Koch mellett is dolgozott, de megint csak visszakérült Yblhez, s mellette maradt egész a dalműszínház építési díszítésének befejeztéig, melynél a mesternek főmunkatársa vala.

Ekkor támadt föl benne az önálló működési tér utáni vágy s mintegy tíz évig tartó szolgálat után kivált Ybl műterméből. A műipar föllendülése fővárosunkban az időtjában vette kezdetét és Schickedanz az akkoriban alapított műipar-muzeumnál nyert alkalmazást, melyet együtt rendeztek be Pulszky Károlylyal. Schickedanznak itt bő alkalma nyílt a szép formák tanulmányozására s szorgalmasan rajzolgatta a mintákat szobaberendezések, műlakatosmunkák, hímzések, ötvös-készítmények, műdíszítési föliratok számára. Ő készítette a királyi pár ezüstlakodalmakor a főváros által átnyújtott fölirat rajzát; továbbá mintákat könyvtáblák-

AZ AKADEMIA DISZTERMENÉK MENNYEZETE.
Lotz Károly festményeivel és Schickedanz Albert építészeti díszítéseivel.

Weinurm Antal fényképe után.

legelőször is Mediakin kezébe került. Ez adta rá az egyenruhát, tőle tanulták a szolgálat primitív dolgait, s jaj volt annak, kit Mediakin mint hasznavehetetlent feljelentett.

Egy ízben két testvért hoztak az ezredbe. Telivér ó-rozok, a milyenk csakis Moszkva vidékén teremnek. Mediakin különösen kedvelte az ó-rozokat, és a két szálas, erős legény ügyes tartása teljesen megnyerte tetszését. Két hónap alatt annyira elsajátították a szolgálati teendőket, hogy az ezredes Mediakinat az arcvonal előtt megdicsérette.

Amde annál rosszabban érezte magát a két Obolev testvér, kik senkivel sem barátkozva, csakis az öreg Mediakin társaságában voltak láthatók.

Az időb Obolev felemleltette, hogy a török háborúban hál férfi-rokona esett el, kikért bosszat szeretne állni. Még hulláikat sem találhatták fel szüleik, és midőn ezért fennhangon panasz-közlött, még be is zárták őket.

Mindez lassanként elterjedt a legénység között, és nemskára a török hadjárat fény- és árnyoldalait saját felfogása szerint, még a legutolsó ujjong is megbeszélte. — A helyett, hogy a dolog természetesen lefolyását bevárták volna, az ezredes ezért mindenekelőtt Obolev-et büntette meg. Erre aztán nemcsak a legénység, hanem a tiszték közt is eltérő nézetek fejlődtek. Míg az egyik rész méltányosnak tartotta Obolev büntetését, a többiek hangosan kikélték ellene, minek az lett a következménye, hogy a különféle büntetések vége hosszú nem szakadt.

Az orosz katonai büntető-törvény értelmezése többnyire az illető parancsnok egyéni felfogásától, illetőleg annak személyétől függ. — Vannak esetek, midőn valamely jölkü parancsnok egyáltalán nem alkalmazza a testi büntetések különféle fokait, míg mások abban találják a katonai fegyelme alapját, hogy a korábbi soha se szüneteljen.

Nisni-Novgorodban arról volt szó, hogy a legénység hangulatának emelésére irányult ellenmozgalom eleje vették. — Tapintatos eljárás helyett, brutális szigor alkalmaztak s annyira vitték a dolgot, hogy a büntetés kikerülése végett a legénység közt öngyilkossági esetek fordultak elő, és pedig nagy számban. Ennek Szent-Pétervárott véletlenül neszt vették.

A czár parancsára a hadügyminiszter közvetlenül az ezredparancsnok jelentését kívánta be.

Valószínűleg azért, hogy minden további kérdészködés eleje vették, a jelentés oly formán tüntette fel a dolgot, mintha a rendkívüli szigor alkalmazását a legénység makacs tartása tette volna szükségessé.

Ezen végzetes okirat épen az első merénylet elkövetésekor érkezett Szent-Pétervárra, s így nagyon természetesen a nisni-novgorodi eset föléte szigorú bírálatban resultált. A főkolompókat haditörvényszék elé kell állítani, a többiekre pedig kemény büntetések lesznek alkalmazandók.

Most már ismét az ezredesen állott volna a rendelet, mely konkrét esetre nem mutatott, olyformán végrehajtani, hogy a baj ne növeltesék, de e helyett napirendre jöttek a különféle embertelen büntetések.

Mediakinra is került a sor, és a majdnem negyven éves szolga altiszti rangját elvesztvén, valamely fegyelmi századhoz való beosztásig elzárattott.

Az Obolev testvérek voltak arra kiszemelve, hogy haditörvényszék elé állíttassanak, de meg nem volt elég anyag ahhoz gyűjtve, mit e részben a formások megkívánnak.

Azonban vajmi hamar erre is találtak kapaszkodót, mert Mediakin még börtönéből is talált módot, hogy pártfogóival érintkezessen.

Ezért aztán Obolev-ek kerültek bajba, sőt egyenesen avval támadták a két testvért, hogy Midiakin szökésre akarták felbujtogatni.

Ez alapon hadi törvényszék elé állították Mediakin volt őrmestert, Obolev Pál és Obolev Alexej testvéreket.

Szokás szerint, a hadi törvényszék tagjai az ezred tisztjei és altisztsjei sorából kerültek volna, de mindjárt az első napon, a melyen ez irányban intézkedések történtek, kitünt, hogy mindenki ki akar bujni a kellemetlen köteleesség alul.

Végre szigorú intézkedések és parancsok alkalmazása mellett létre jött mégis a hadi törvényszék.

Az első napon Mediakin-t vették elő, de miután állítólag vallomásától derült ki, hogy

szökési szándékáról másoknak is volt tudomásuk, hosszabb tanúkihallgatásokat kellett teljesíteni.

A tárgyalás harmad napon ért véget, s Mediakin golyó általi halálra látott ítélet.

Hasonló ítélet mondatott a két Obolev fejére. Már pedig még a legszigorúbb eljárás sem lett volna képes a három elítélt ember ellen bármely büntetésre méltó okot felhozni.

Az igazságtalan ítélet kettő törte azon a nélkül is gyenge kapcsolat, mely a legénységet a fejelem és köteleseggérzetével összetartotta.

Az ezredes észrevette ugyan az ingerültség jeleit, de azon reményben, miszerint a kivégezések benyomása alatt minden más érzés el fog nemúlni, semmit sem tett.

A halálos ítéletek megerősítés végett a katonai kormányzóságnak felterjesztvén, heted napra kerültek vissza oly utasítással, hogy tekintettel a legénység hangulatára, minden feltűnés nélkül azonnal végrehajthassanak.

Másnap reggel az egész ezred két század kivételével, a gyakorló tere küldetett, mely két verstny távolságban a város északi részétől csak akkor vétett használatba, midőn tömeges gyakorlatokra került a sor.

Minden titkolódzás dacára, az előkészületeket mégis megtudta a legénység, s midőn a végzetes nap előestéjén kiadott parancs oda szült, hogy az egész ezred a Kowliko nagy gyakorló tere vonul ki reggeli 5 órakor, s csupán két század marad a lakatnyában, mindenki bizonyosra vette a kivégezésekét.

Möhlen ezredes korán reggel bejárta a lakatny-termet, hol máskor a legénység ama élénk üdvözléssel fogadta, mely az orosz katonát annyira jellemzi, ez alkalommal azonban minden ember szabályszerűen tisztelgett, de a szívélyes üdvözlés elmaradt.

Öt óra előtt, az ezred kivonult a lakatnya udvarára s a szokásos jelentések után dobszóval Kowliko felé vette útját.

Már a város végén túl elterjedő fenyves erdőnél, feltűnő módon lassult a menetelés, és egyszerre mintha csak vezényszóra történt volna, egy hang elküldötté magát: »testvérek, mentesül meg ártatlanul elítélt bajtársainkat.« A tiszték hiába erőlködtek a legénységet lebeszélni, sőt midőn az egyik százados kardjával két erős vágást mért volna a mellette álló legényre, elvették a tiszték kardjait s tábori övekkel kezeiket hátrakötve valamennyit az útszéli árkokba fektették.

Most a legénység vad futásban a város felé indult. A lakosság nagy része nem tudta mire vélni a különös látványt, bezárták a házak kapuit. De mire a lakatnyába ért a féktelen tömeg, annak egyik hátsó udvarában épen akkor dördültek el a halálos lövések, melyek Mediakin-t és a két Obolev testvért megölték.

A mi ezután történt, nehéz leírni.

A kivégezésekre vezényelt két század azonnal a lázadókhöz csatlakozott és néhány perc alatt az ezredet s a még otthon maradt tisztiket felkonozolva, agyonlőtt társaik hulláit az egész városban végig huzcolta. A városban lévő két kozák szotnya kivonult ugyan, de rövid harcz után megfuttott.

A dühös legénység agyonverte a tisztai családok férfi tagjait s felgyújtotta a lakatnyát.

Reggelre megérkezett a távirati uton kirendelt két lovasezred, egy zászlóalj és egy fél lovas üteg.

A lázadók fegyvereiket gulába rakva, szó nélkül megadták magukat. Minden harmadik ember felakasztottat, a többi pedig a sibériai ölbombányákba került.

Sándor czár az iszonyu ítéletet nem akarta megerősíteni, de végre engedve az összes tábornoki kar unszolásainak, a következő szavakat intézte Woronzóff herceghez: »Nem engem, hanem azokat, kik a szerencsétlen embereket lázadókká tettek, érje az igazságos Isten keze!«

JÓ SZÍV.

Az adakozók sorában, kik az árvízkarosultak nyomorát sietnie enyhíteni, ott van a királyi pár is. Ó felsége a maga és a királyné nevében négyezer frtot küldött a »Jó-szív« egyesülethez. Tudvalevő, hogy ó felsége a legelső volt, ki az árvíz dúlásokkor azonnal nagyobb összeget adott a belügyminiszter rendelkezésére.

A »Jó-szív« egyesület állandóvá fog szervezkedni,

mint a »vörös-kereszt-egyesület«, hogy csapások, szerencsétlenségek alkalmával azonnal teljesíthesse a segítségét. E végül e hó 22-ikén volt az első tanácskozás a városháza tanácsstermben, s *Tisza Kálmán* távollétében *Ráth Károly* főpolgármester elnökölt.

Az egyesület szervezkedésére *Arany László* terjesztett elő javaslatot. Azon kezdte, hogy a gyűjtést és sorsjátékot rendező bizottság oly sorsjátékot akar rendezni, az megfelelő kölcsön 40 év alatt törleszthető legyen. E czéla egyesület alakítása szükséges. De a »Jó-szív« együletnek más czélla is volna. Segélyezni az elemi csapások által sújtottakat és kölcsönökkel támogatni. Ennek moralis előnye is lenne, mert az árvízkarosult nem adományt, hanem kölcsönt kap. Ezután *Arany László* felolvasta az egyesületnek általa kidolgozott alapszabályait. Ezek szerint az egyesület alapító-, rendes és pártoló tagokkal bir. Az alapító tagok 100 forintot fizetnek, a rendes tagok 10 frtot. A legnagyobb segélyösszeg, a mit a karosult egyáltalán kaphat, 100 frt, a legnagyobb kölcsön 500 forint. A segélyt akár közvetlen folyamodás, akár hatósági előterjesztés. akár bizalmi egyének javaslata alapján kapja az illető. Jelzalogfedezet, vagy kezesség nem föltétlenül szükséges. A visszafizetést a választmány állapítja meg, s a törlesztés legfőbb tiz év alatt teljesítendő. Ha az egyület megszűnik, vagyona a vörös-kereszt-egyletre maradna. Az alapszabályok fölött rövid vita fejlődött ki. *Gróf Andrássy Aladár* oly értelemben szólalt fel, hogy a sorsolási kölcsön külön választandó az egyület alapszabályaitól. *Gerlóczy Károly* a rendes tagsági díjnak 5 frta való leszállítását indítványozta, a mit el is fogadták. Még *P. Szathmáry Károly* szólalt fel s bírálat alá vette az alapszabályokat. Hangsúlyozta, hogy az egyület kettős czélla — jótékonyág és kölcsönadás — nem czélszerű. Jótékony egyület erre aligha lesz alkalmas. A kezesség és biztosíték nélkül adott kölcsönök visszafizetése pedig igen kété. A gyűlés végül elfogadta az alapszabályokat, melyek jóváhagyás végett a miniszteriumhoz már legközelebb fölterjesztettek.

Nagy sorsjátékot is rendez az egyesület, melyben minden jegy fog legalább is annyit nyerni, a mennyibe került. Az ennek megfelelő kölcsön ötven év alatt törlesztendő. Kell tehát egy legalább is fél-századig fennálló állandó egyület, mert egy alkalommal szövetkezett jótékony társulat ilyet nem rendezhet. A sorsjáték jövedelméből mindig az elemi csapással sújtottak fognak segélyt, részben kamattalan kölcsönt kapni.

Jókai alkalmi színműve. E hó 31-ikén kerül színre a nemzeti színházban *Jókai* alkalmi darabja, az árvízkarosultak javára. »Jó-szív« a czime, s vidéken is a jótékony czéla fogják előadni.

A színhely az iró dolgozóságába, meglehet az abban levő igaz bítoroknál. A szereplő személyeknek nincs nevök. Az első jelenetben a költő ott ül íróasztalánál, tűnődve, hogy a »Jó-szív« cimhez mint írjon egy alkalmi darabot. Beállít a honvéd menedékhez egy veteránja, kérve a negyven éves barátság nevében, (a mi azóta feledésbe ment), hogy tegyen meg neki egy baráti szolgálatot. Alig távozik az öreg, jön egy csinos ifju, köszönve, hogy neki hivatalt szerzett, de mott már feleség is kellene s van is választottja, kit az utczáról ismer, de nem tudja kiesoda, tán a költő — széles ismeretség körébe fogva — segíthet rajta. Az ifju után előkelő úrnő köszönt be, hosszú előjáró beszéd után azt kérve, hogy legyen szives a legyezőjére írni egy kis verscsékét. Megteszi. Következik egy csángó-küldöttség, mely ünnepélyesen kéri föl, hogy a szegény csángó nép érdekében indítandó mozgalomhoz megnyerje. Megígéri hazafasán. Az ünnepélyes jelenet után be-
rönt egy asszony, leül és elbeszéli, hogy fiatal korában, (az utolsó lengyel függetlenség kinyilvánítása idejében lehetett,) ismerte a költőt, ki gyermekkorában egy rajzot adott neki, s őri azt most is; ő már rég özvegy, a költő is az most, mindketten szabadok, s ha a régi érzelmek még nem hanvadtak ki, sat. s lesütli szemét, Jónnek más alakok is, végül a szingizgató is kérdve, hogy »Megan-e már a Jó-szív darab?« »Hisz most adtuk elő«, — feleli mosolygva a költő, s a függöny legördül.

A városligetben, a nagy iparszarnok előtti szép téren, szombattól kezdve ismét megelevened az élet, talán ép oly tarkán és pezsgőn mint az országos kiállítás alatt, mikor az esti órákban, villamos világításnál, katonai zenekar mellett, itt hullámzott a főváros legvilágosabb közönsége. Egy hónapig belépti díjat szed itt a »Jó-szív.« Délután 5 órától esti 10 óráig szól a zene, és felgyulnak a villamos lámpák. A városi pavillonban büffet lesz, hideg és meleg étkekkel, a kis szigeten cukrászat. Lesz pezsgőpavillon is, Litke állítja föl. Belépti jegy felöltönek 30, gyermekeknek 10 kr. Az egész óra bérletjegy 3 frtjával kapható.

A margit-szigeti néptünnepen, melyet június 9-dikén rendeznek, a belépti jegy ára (a hajódíjjal együtt,) 60 kr. Sok mulatság fogja érdekesíteni. A »nemzeti hajós egyület« és a »Hunnia« egyület tagjai számos csónakkal díszes felvonulást tartanak; a bu-

dai dalárda énekelni fog, az atletikai klub mutatványokat rendez, lesz táncmulatság, tűzijáték s este a sziget első végét villamul világítják.

A bécsi dalegyület (Wiener Männer-Gesangsverein, a »Jó-szív« és a »mentő-társaság« javára június 2-ikán és 3-ikán hangversenyt rendez a redoutban, és szabad térégen, alkalmasint a városligeti kiállítási korzón. A bécsi vendégeket ünnepélyesen fogadják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Akadémiái kiadványok. Az akadémia kiadásában a következők újabb munkái jelentek meg: »A nemzetgazdaság haladása és irányja az utolsó tizenöt év alatt.« Irta dr. *Pisztóry Mór* jogakadémiai tanár. A magyar tudományos akadémia által Lévy-jutalommal s osztorozott pályamunka. Ára 2 forint 50 krajczár. A 393 oldalra terjedő kötet a nemzetgazdasági tudomány legújabb haladásait és fejlődésének irányait széleskörű tanulmányok alapján adja elő. Behatóan tárgyalja a kiválóbb európai írók tudomány irányát és irodalmi működését, az agrar-politika jelen állását, az iparra és kereskedelemre vonatkozó gazdasági nézeteket, a valuta-kérdést s a társadalmi kérdés jelen állását. — Másik tartalmas jogi fejtegetés: »Lex falcidia és quarta falcidia« értekezés a pandektajog köréből, írta *Reintmeister Antal* kir. jogakadémiai tanár Pozsonyban. Ára 70 kr.

Az akadémian tartott felolvasások sorozatában jelentek meg: »Emlékezés Fidián Gábor fölött.« Irta *Zichy Antal*. Ára 10 kr. — »A növények talajállóránjának okairól.« írta *Majocsy-Diét Sándor* dr. egyetemi tanársegéd, ára 20 kr. Végül megjelent a *Mathematikai és természettudományi értesítő* 2—3 füzete, *König Gyula* szerkesztése mellett, szaktudományi közleményekkel.

Brassai Sámuel emlékiratai. Jeles agg tudósunk, Brassai Sámuel, barátai unszolására végre rászánta magát, hogy emlékiratainak elkészítéséhez fogjon. Ama korszakhoz, melybe Brassai ifjúsága és férfikora esik, tanulságosabb, becsesebb és fontosabb adalékokat alig fogunk munká tartalmazni, mint a Brassaié. Az agg tudós tényleges részt vett korának művészi, irodalmi és politikai mozgalmaiban. Napjainkban senki sem ismeri azokat nálánál jobban.

»A lélekidomár«-t, Jókai legújabb regényét, a Révai testvérek füzetekben is kiadják. Mintegy 20—26, két éves füzet fog megjelenni (az első füzet most jelent meg), egy-egy füzet ára 20 kr. Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetési ára egész évre (30 füzetre) 6 forint, félévre (15 füzetre) 3 forint. Az első füzethez csatolt ismertetés szerint a lélekidomár az, a ki lelkevel uralja a lelkeket, a ki bilinesbe veri a tülárádó szenvedést, — a ki megállítja a bűnt, romboló utjában, — a ki határt szab a fékét vezetett önzésnek, — a ki nem a testet gyöttri, a ki nem az inkuizitio rémes eszközzeivel dolgozik, de a ki egyetlen szempillantással megzólására bírja már az örök némaságra elszántakat is.

A Kárpát-egylet évkönyvének 1888-ik folyamára is gazdag tartalommal és ismertetésekben. Minden közleménye irodalmi színvonalon áll, s kizárólag a Kárpátokra vonatkozik, melyeknek természetrajzi, történeti, etnografiai és tonristai leírását veszi itt az olvasó.

Az évkönyv mindenekelőtt megemlékezik *Emericy Géza* dr. elhunytáról, aztán tizenkét értekezést közöl a Kárpát-vidék nevezetességéről. Bőven ismerteti továbbá az egyesületi ügyeket. A mult évben 3797 tagja volt és az összes bevételek 14.000 frtot tettek. Az évkönyv külön magyar és külön német kiadásban jelent meg és még melléklete a késmárki várkapitány és bástyatorony, a kérmári katólikus és evangélikus templom, Borostyánköt és a nagy-szalóki vannak Weszter-szalótt tüntet fel. Eredeti dolgozatok *Myskovsky V.*, *Scholtz Albert*, *Ebenspangner János*, *Róth Márton*, *Hanák Kolos*, dr. *Czakó Kálmán* és *Fischer Miklós* tollából, fordítottak *Siegmetth Károlytól*, *Felbinger Ubaldtól* és *Beck Siegfriedtől*. Az évkönyvet minden tag megkapja. Az eddigi falyomok már tekintélyes Kárpáti-könyvtárt tesznek ki.

A Magas-Tátra dombornüv térképe. A magyarországi Kárpát-egyesület kiadja a »Magas Tátra« dombornüv térképét. A relief-térkép fölöleli az egész Magas-Tátrát s a lipóti, valamint a gácsországi Központi-Kárpátok nagy részét a körülvevő mlyedéseket együtt. A bécsi katonai földrajzi intézet eredeti felvételei alapján *Wolner József* és *kr. főhadnagy* s kadét-iskolai tanár készítette, és a Kárpát-egyesület tisztviselői viz-gálták föl. A térkép czélla, hogy a M.-Tátrát szélesebb körökben megismertesse s különösen, hogy az iskoláknak eddig nélkülözött oly taneszközt nyújtson, mely szemmel láthatóvá

tenné a tanuló ifjúság előtt a hegyek különféle alakzatát. Egy példány ára: 55 forint. Minden példányhoz vázlat mellékeltek, melynek alapján a különféle növényzeti övek a térképre festhetők. Kívánatra szerző is kész ezen befestést eszközölni, csakhogy akkor egy-egy példány ára 16 frtal drágább. A fizetés vagy egyszerre, vagy 3—5 részletben történhetik.

Magyarország ipartügye czim alatt terjedelmes kötet jelent meg *Bobula János* fővárosi építészttől, ki az ipartügy minden fontosabb kérdését fölveti könyvében, hogy rámutasson, mennyi az elmaradás, mily szükséges, hogy mindent megtegyünk a hazai ipar érdekében. Tüzetesen tanulmányozta az ipartügyeket, s az történeti fejlődéséről is sok érdekest jegyez föl. *Bobula* a fokozottabb gyakorlati intézkedéseket sürgeti, szemben az elméleti fejtegetésekkel s eszmecsereikkel. Nincs meglegedve azzal az állammal, melytől intenzívebb iparpolitikát kíván; sem a társadalommal, melynek egyes osztályaiban közönyt lát az ipar iránt; sem magukkal az iparosokkal s kereskedőkkel. Kívánja, hogy a kormány vesse meg a gyáripal alapjait, fokozza az iparos szakoktatást; a társadalom osztályai támogassák az ipari törekvéseket, sat. A könyv, mely gr. *Károlyi Sándornak* van ajánlva, a *Kókai Lajos* bizományában jelent meg. Ára 2 frt. 50 kr.

Lampel Róbert kiadásában jelentek meg: *Franzia nyelvtan*, iskolai és magán használatra, írta *Noél Károly*, magyarra átírta *Sasváry László* A franczián tanulók eléggé ismerik e nyelvtant már az előbbi kiadásokból. Most az ötödik kiadást érte meg. Ara kemény vásznon kötésben 1 frt 80 kr. — *Olasz nyelvtan*, dr. *Ahn* módszere nyomán írta *Palóczy Lipót*, főrelül iskolai tanár Budapestén, ki *Ahn* módszerének elméleti részét a magyar nyelvhez alkalmazva dolgozta át. A könyvben a hangsúly megjelölésére a hangsúlyozott szó magánhangzója vastagabb betűvel van nyomtatva. Ára 80 kr. — *Szemelvények Balassa Balúnt költeményeiből*, a »Tanulók olvasótára« 4-ik füzete szerkesztik *Elscher József* tankerületi főigazgató közreműködésével dr. *Jancsó Benedek* és dr. *Boros Gábor* tanárok; ára 20 kr. — *Emlékezés Deák Ferencz fölött*, tartotta az esztergomi főgymnasium gyász ünnepélyén *Erődi Dániel*; ára 20 kr.

A magyar igazságügyi igazgatás kézikönyve, írta *Majocsky Viktor* beszercebányai törvényszéki elnök. kiadta *Singer S.* Beszercebányán. Jól használható munka, mert közli az igazságügyi hatóságok szervezetét, beosztását, a rendkívüli bíróságokat (kereskedelmi és váltótörvényszék, esküdtzék, katonai bíróságok, konzuli bíróságok, stb.), rögtönbíróságok, ügyvédség; feygyntzetek; az igazságügyi hatóságoknál alkalmazottak; ügyvédség, ügyvédi díjak, feygelmi eljárás, közjegyzőség; bírói ügyviteli szabályok, ügyvitel a járásbíróiágonál, felebbviteli bíróságoknál, telekkönyv, bírósági végrehajtók, bírói letétek, fogházügy, igazságügyi államkötségvetés, stb. Mint ebből is látni lehet, a könyv az igazságügyi igazgatás összes ágaira kiterjed, s a törvényekből, rendeletekből az egészek képt adja. Ára 2 frt.

Egyházi beszédek, írta *Lévy Lajos* sárkereszturi ref. lelkész, kiadta *Kókai Lajos* Budapestén. Jó magyarsággal, közérthetőn szerkesztett, vallás-erkölcsi tartalmasságn beszédek ünnepi, egyházi és különféle alkalmakra, összesen huszonegy. Az egyházi író a nép egyszerű, világos nyelvén kíván szólni, és — mint maga írja — sem nagyon fent szárnyalni, sem nagyon alant maradni nem akart. Ára 1 frt 20 kr.

Előfizetési felhívások. *Pap Károly* honvéd százados és hadbíró megrendelési felhívást adott ki »A katonai büntető és jenyítő jog kézi könyve« czimú munkára, egy forintjával, mely a szerzőhöz, Székes-Fehérvárra küldendő. — *Ételk*, vagy »Egy éj a Sárközben« czimú új beszélyt ad saját alá *Székesfehérvárt* *Darvasi Lajos*, s előfizetést nyit rá 1 frtal, a tiszta jövedelmet a »Jó-szív« bizottságának ajánlván föl. Megrendelhető *Számmer Kálmán* székesfehérvári nyomdájában.

A Zichy-kiállítás. A műcsarnokban *Zichy Mihály* kiállított mesteri illusztrációk, rajzok e hét végeig láthatók, s innen a müncheni nemzetközi műkiállításra viszik. A muzeum számára »Az ember tragédiájához« készült husz gyönyörű illusztrációt valószínűleg megszerzi a műszeret és áldozat-készség. Ezek ára 10,000 frt.

Gr. *Zichy Jenő* kijelentette, hogy a czél eléréséhez hozzájárul 500 forinttal és megszerez egy rajzot, továbbé kiállításba helyezte, hogy a Zichy-családnak még számos tagja lesz, a kik egy-egy rajz megszerzésével előmozdítták a kitűzött czélt. Ujabbban *Harkányi Frigyes* 200 frtot, *Kornfeld Zsigmond* bankigazgató 50 frtot ajánlottak föl. Gr. *Zichy Jenő*, ki rövid időre élesdi jószágára utazott, visszatérte után a gyűjtéshez buzgón hozta lá. Az adakozás után esetleg fennmaradó hiányt a képzőművészeti társulat, valamint a komjáni is bizonynyal kipótolják

örömet. A képzőművészeti tártulat addig is köszönettel fogadja e hazafias művészi czéla beérkező adományokat.

Munkácsy legújabb festménye. Munkácsy pár nap előtt mutatta be párisi műtermében vendégeinek legújabb festményét, mely egy véres drámai jelenet, *Cromwell* idejéből, Angliában.

A terem, melyben a kép jelenete lejátsszódik, egy angol kastély puritán ridegségi termék mutatója; egyetlen disze a falat befedő gobelin, melyet a mester szerencsésen használt fel háttérnek. A baloldal előterében áll a főalak: egy angol »cavalier du Trone« XIII. Lajos korabeli öltönyben. Jobb keze göröcsösen szorítja a rapirt, melyel az imént szurta le előtte fekvő ellenfelét; balkeze pedig mereven csüg le. A főalaknak különösen arczvona érdemel dicséretet, ugy a megkapó lélektani igazságról, mely az arczon visszatükröződik, mint ama fényes tehnikáért és színezésért, melyel a testét fedő halványárságra ruha meg van festve. A főalak előtt fekszik az áldozat, fekete bársonyruhában és ugyanígy színű, tédig erő selyemharisnyában. A két alak közt ferdén állított asztal, melynek egyik részét az abrosz fed, míg a nagyobbik rész a dulakodás közben lecsuszott. A háttérben egy félig nyitott ajtó látható, melyen egy fiatal nő akar kirohanni. E nő, valamint a segélykiáltásra berohanó és megdőbvenve maguk elé tekintő férfiaknak csak felső teste látható; a test alsó részei elvesznek a sötétben, miáltal az alakok prespektívát és a szoba szembeötölő mélységet nyernek.

A népszínházban e hó 18-ikán »Kapitány kiaszszony« czimű énekes francia színművet mutattak be, mely nem más, mint egy ismert német operette (zenéje *Genéetől*) librettójának eredeti forrása, *Bayard* és *Dumanoir* műve. Bele is szőtték az operette több dalát, meg másik operetteből is egy keringőt. A közönség nem nagy kíváncsiságot árukt el *Gené* jó ismert operetteje szövegi forrása iránt. A vigjáték leleményes, mulattató, kevés személyvel. Egy mult századi portugál királyné (*Sik Gizella*) balkezre hásságsgot kötött *Léon* testőrtiszttel (*Szirmai*). De ennek egy párisi szerelme, *Charlotte* divatárúsnő (*Pálmai Ilka*) utána jön s a királyné féltékenysége elől apró ruhába búj, a miből több bonyodalom származik, míg *Charlotte* végre megint magára öltheti női ruháját és nőül mehet egy belvárosi mozaici nemeshez (*Gyöngyi*). Egy rövidlítő, ostoba udvarmester (*Makó*) és felesége (*Páldorné*) töltik meg a vig elemet. Az előadásból *Pálmai Ilka* vette ki magának a legnagyobb részt, jövedvével, élénkséggel. Az erőltetett legénykedést igen ügyesen játszotta. A férfiak közül *Szirmai* és *Gyöngyi* tetszetek legjobban.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az orsz. közegészségi egyület május 24-ikén tartott közgyűlést dr. *Markusovszky* Lajos elnöklete alatt. Trefort Ágost miniszter, az elnök, gyöngelkédése miatt nem jelenhetett meg s levélben fejezte ki e fölött sajnálkozását.

Levélben az egyület czéljaival is foglalkozik, s hangoztatja, hogy az egészségügy összefüggésben áll a közgazdasággal és közoktatással, mert mit ér, ha tudja valaki, hogyan kell építeni egészséges lakást, de pénze nincs rá, s viszont mit ér, ha megvan a pénzbeli erő, s nem tudja, hogyan kell építeni. Ajánlja, hogy az egyület szervezzen két külön bizottságot: s egyik a közegészség és közgazdaság, másik a közoktatás és közegészség kapcsolatos kérdéseivel foglalkozzék. A levelet megjelentették s határozattá lón, hogy a javaslat keresztültelére a választmány keres módokat. Aztán dr. *Fodor József* egyetemi tanár tartott érdekes előadást az egészségügyi újabb vívmányokról és tapasztalatokról. Panaszosan említ, hogy közegészség dolgában még hátra vagyunk s ennek főoka az, hogy az úgy iránt nincs meg a kellő közérdeklődés. Aztán elősorolta a főváros és vidék egészségügyi bajait, hibáit. Utána dr. *Tóth Lajos* változa az egyület évi működését. Az együletnek 142 alapító, 603 rendes és 879 pártoló tagja van; az evi bevétel 14,602 frt 64 kr volt, a kiadás 10,709 frt 43 kr; a vagyon 14,173 frt. Végül a közgyűlés két pályázatot hirdetett. Száz aranyon olyan munkára, mely kritikával ismerteti az egyes vidékek építkezését s javaslatot tesz a jövőre. Ennek határideje 1890 január 31. A második *Bernáth István* adott 50 arany frankot s azt kívánja megoldatni: mi az oka, hogy a gömöri Rima-völgyben olyan kedvezőtlen a halálozási arány s mi volna a javítás módja? Határidő 1889 márczius 31. Ezután még megalakíták az új választmányt.

Közgyűlések. A kisdiednevelők országos együlete *P. Szathmáry Károly* elnöklete alatt tartotta közgyűlést. *Kozma Dénes* pénztárnok az egyület anyagi viszonyainak folytonos emelkedését mutatta ki s a kisdiedne

által jövő évben szervezendő kisdiednevelési kiállítás tervezetét ismertette. Völgyi Lajos intézkedést sürgetett a nagyobb városi ingyenes óvók túltömöttségé ellen; Fábry János pedig a vidéki kisdiednevelőknek körökre leendő alakulását ajánlotta. Végül tisztújítás következett. Megválasztották: elnökké P. Szathmáry Károly, első alelnökké Dr. Hagara Viktor, második alelnökké Fábry János; titkárrá és a szakbizottság elnöké Dömötör Géza; pénztárnokká Kozma Dénes. — A félévi beszámoló közlője Dániel Ernő udvari elnöklete alatt ment végbe. Az emberbaráti egyesület, mely az elhagyott csecsemőket a szerencsétlen anyáknak gyámolítja, most tölti be működésének második évét. A fővárosi évi 1000 forint segélyt ígért meg. A társadalom szintén kezdte fokozottabban támogatni az egyesületet. Hanglevevénye szépségü közönség gyűlt s a javadalmat 359 forint. A jövő működés programját dr. Bánóczy József titkár vázolta, kiemelve, hogy az egyesület célja nemes s hogy működése által az állam és a községek érdekeit is szolgálja, tehát méltán számíthat támogatásukra. Rá is van szorulva, mert vagyonra csak 12,418 frt, évi bevétele 3700 frt. Pedig sokkal több nyomorult jelentkezik, mind a hányon ez összegből segíteni lehet. Tavaly 106 anyát ápoltak s 842 gyermeket gyógyítottak, de nem mindig volt elég ágy, több beteg a földön feküdt. Azért a jövő működés programja az, hogy főlokokat szervezzenek s igyekezzen növelni az egyesület anyagi erejét.

MI UJSÁG?

Rudolf trónörökös budapesti időzése alatt e hó 18-ikán Jókai fogadta, ki részletes jelentést tett az 'Osztrák-magyar monarchia irásában és képményében' vállalt előhaladásáról. A jövő hóban ő fensége Boszniába és Hercegovinába megy, s megígérte Jókainak, hogy e rendkívüli érdekesnek ígérkező utjának részleteit a 'Jó-szív' albuma számára fogja öktörberben megírni. Mind az érdekes tárgy, mind szerzőjének kitünő tolla nagy sikert ígérnek a jótékony célra szerkesztett irodalmi vállalatnak.

Az új országház építése teljes munkáerővel folyik. Jelenleg az alapfalakat építik. Az idén a főbejárat, középv kapu, a két ház és a két saroképület alapfalai készülnek el. Az ez évi költségre 450 ezer forint van számítva. A műszaki vezetőség jelenleg a szellőztetés, fűtés és világítás módozatainak megállapításával foglalkozik. Az már bizonyos, hogy az új országházban villamos világítás lesz. — Az országház nagy gipszmintáját nagyszámú közönség nézi minden vasárnap és csütörtökön. A belépti díjakat a 'Jó szív' csejzára adják át.

A kolozsvári Mátyás-szobor. A Mátyás-herceg király Kolozsvárt állítandó szobra érdekében a bizottság tevékenyen működik. Pünkösöd másodnapján Hegedűs Sándor képviselő elnöke alatt megállapította a teendő sorozatát, a gyűjtések módját. Alakítanak egy irodalmi szakosztályt is, mely a szobor ügyét a sajtó után fogja előmozdítani. Mátyás király szülőházát a király-látogatás szeptemberi évfordulója alkalmával emléktáblával díszítik föl és leleplezési ünnepélyt tartanak. E célra ő felsége annak idején 400 forintot adományozott. Országos gyűjtést csak a leleplezés után indítanak meg és a szoborra pályázatot hirdetnek. Mátyás király népies életrajza, a történelmi társulat vagy az akadémia után fog pályázat hirdettetni. A szoborlap most már 4000 frtnál nagyobb összeggel rendelkezik.

Jubileumi ünnepélyek. Karlóczán fényesen ülték meg e hó 23-ikán és 24-ikén Angyelic Germán szerb patriarkha papságának negyvenedik évfordulóját. A várost fellobogózták, a jubiléris nap estéjén kivilágították, s faklyán menettel tisztelgették a patriarkhának, ki beszédében a király és hazza iránti hűségére buzdított. Angyelic a király ő felségétől is kapott elismerő kéziratot, továbbá üdvözlő táviratot Tisza miniszterelnöktől, Trefort és Bedekovics miniszterektől, a belgrádi metropolitától, stb. E hó 24-ikén volt az isteni tisztelet és a jubiléris lakoma. — Ó-Budán is papi jubileumot ünnepeltek május 24-ikén. Cselka Nándor esperes-plébános, ki harmincz éves budapesti működése alatt sok érdemet szerzett, tisztelték meg hívei szeretettel és ragaszkodással. Az ünnepély nagy misével kezdődött, melyen Budapest polgármesterei is megjelentek, a főváros csaknem összes papságával együtt. Aztán a templom előtt fölláttott sátorban folytak le az üdvözlések. A szeretett lelkipásztort a fővárosi papság nevében Bogdich Mihály budavári plébános üdvözlölte s átadta a kerületi papság ajándékát, göth stílyú

arany kelyhet; dr. Országh Sándor képviselő a polgárság nevében köszöntötte s átadta a gyémántokkal kirakott apát-keresztet, arany lánczével és gyűrűvel. Az ünnepelt szerény beszédében mondott köszönetet s kijelenté, hogy a polgárság ajándékát halála után a nemzeti múzeumnak hagyja, hadd legyen bizonyossága a 19-ik század végéről a polgárság vallásos érületének. Ezután meg egyetlek, iskolák s a ref. egyház szónokai következtek, tizenhárom. Két órákor lakoma volt a 'Korona' vendéglőben.

A váci székesegyház alapos restaurálison fog átmenni. Dr. Schusztér Konstantin püspök Schickedanz Albert tanár bizta meg a munkálatok vezetésével, a ki a templomba monumentális püspöki széket is épít. A templomi és püspöki palota megrongált festményeit Moretti L. képr restaurátor fogja jó állapotba helyezni.

Házasság. Kolozsvárt ifj. dr. Szász Károly alsó-felhérmegei főispáni titkár. Szász Domokos püspök fia, e hó 22-ikén tartotta esküvőjét Vajda Ilona kisasszonnyal. Az esketést, mely a völgegyenye atya házában ment véghez, Szász Károly dunameléki ref. püspök vezette s nánagyok Gáspár János alsó-felhérmegei kir. tanfelügyelő és Szász Róbert miniszteri titkár voltak, nyoszolyóasszonyok özv. Szentkirályi Gaborné és Székely Miklóné urnők. Jelen volt a két püspök édes anyja is, özv. Szász Károlyné urnő s díszes vendégkörrel a rokonok, jó barátok köréből. Az esketést gazdag nászlakoma követte, mely után az ifjú pár Nagy-Enyedre utazott.

A barcelonai kiállítás május 20-ikán nyílt meg. Krisztina spanyol regens királynő, József nádor unokája, személyesen nyitotta meg, s az első látogatásakor nagy figyelmet tanúsított a kiállítás magyar osztálya iránt, mely már egészen kész volt akkor. Itt Koppély Géza biztos üdvözlölte a királynét és vezette a királypavilonhoz. A magyar bizottság elnöke magyar beszéddel fogadta, mire a királyné a magyar szavakkal válaszolt: 'Igen köszönöm!' Kohn Felix vezette ő felségét a gyönyörűen rendezett butor, agyagipar, lakatos, csukor és ásványvizek kiállításán keresztül; ki sokáig nézte a pavillont. Érdeklődve kérdézősködött egyes tárgyak készítői után. Távolsági alkalmával a királyné felkérte Lindheim elnököt, adja tudtára a legbensőbb köszönetét a kiállítás kiállításának a kiállításban való részvételért, megjegyezvén, hogy az osztály elrendezése valóban mintaszerű. Végül megígérte a királyné, hogy a kiállítás az osztályát még több ízben meg fogja látogatni. A kiállítás osztrák és magyar bizottságának tagjai hétfőn estélyre, szerdán pedig ebédre voltak a királynéhoz hivatalosak. A királyné Koppély biztonnal hosszabb ideig társalgott s dícsérettel emlékezett meg a magyar házi iparról. A dísz-sátor, mely különösen megnyerte tetszését, a bizottság nevében a biztos felajánlotta a királynének, mit a felséges asszony el is fogadott.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. DELL ADAMI REZSŐ, az ügyvédi kar egyik legjelesebb tagja, a jogügyi kérdések éles elméjű vitatója a sajtóban, a jogszabályokon; meghalt 39 éves korában, a budai Schwartz-ferle intézetben, hová megrongosult idegrendszerének gyógyítása végett pár hete szállították. Jogi szaktanácsosmunkáiban rendszeresen előkelő szerepe volt, s határozott ellenzéki álláspontja mellett is a kormány méltányolta szak-képzettségét s így ő kapott megbízást az ügyvédi rendtartás kidolgozására, melyet most az ügyvédi kamarák tárgyalnak. Az idegibaj soká kínozta a jobb sorsra érdemes férfit. Évekig nem tudott járni, majd később veszedelmesebb tüneteket idézett elő az idegek megbomlott harmoniája. Temetése közrészvét mellett ment végbe.

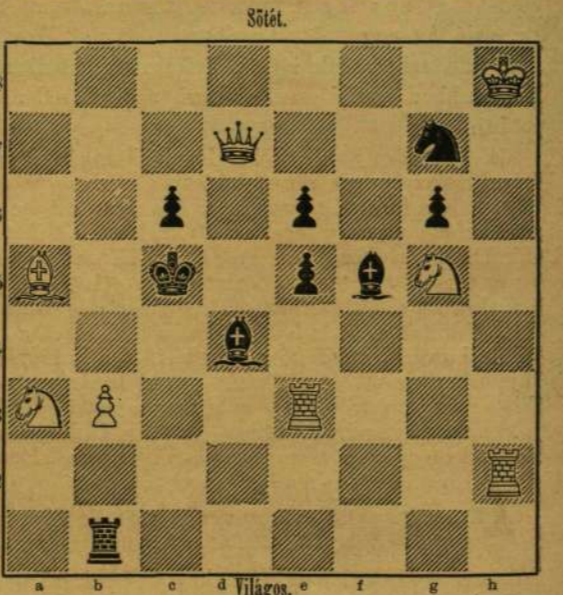
Elhunytak még a közelebbi napokban: kis-ápponyi BARTOKOVICS FLÓRIS, cs. kir. kamarás, nyug. királyi táblai bíró és nyitrai megyei földbírtokos, néhai Bartokovics Béla egri érseknek unokaöccse, életének 69-ik évében, Bécsben; vele a Bartokovics nemzetségnél az az ága, melyből az érsek is származott volt, férfi ágában kihalt. — UDVARDY JÁNOS, plébános, 62 éves, Vásáros-Dombon. — HELEY JÁNOS, nyug. honvéd-erzedes, a szabadságharczban a Bocskay-huszárezred szervezője és vitéz parmesnoka, ki a szabadságharcz után soká bnydosott, az új honvédségnél felállításkor pedig alvezetőségét nevezetett ki, Tasnádon. — SCHEIN JÓZSEF, plébános Miklósbán, kit pár hóval ezelőtt rablók bántalmazták, s az agg lelkipásztor egészségét az eset még inkább megrongosította. — KATONA ENDRE, ref. lelkész, a népnevelés buzgó munkása, Hajdu-Nánáson. — SÉRA ISTVÁN, csáktornai kir. járásbíró, 44 éves. — IFJ. BERNAPY BALÁZS, Fejérmegyei központi járás szolgabírája és megyei bizottsági tag, 32 éves. — KOVÁCS ISTVÁN, Hajduvármegyei pénztárnoka és megyei bizottsági tag, 41 éves, Debrében. — FERENCZ LAJOS, Miskolc városi veterán polgára, városi bizottsági tag, tisztelt férfin, 78 éves. — KÉLER JÓZSEF, ügyvéd, a kassai takarékpénztár és a csányi mifaloni elnöke, 75 éves, Kassán. — HÓMAN BALINT, gr. Tisza

Lajos nyug. tisztartója, gazdasági szakíró, pestnevelői bizottsági tag, 68 éves, a főváros melletti Budafokon. — SZELL MIHÁLY, gyógyszerár-tulajdonos Tisza-Földváron, Széll Farkas kir. táblai bírónak és Széll Ákos országgyűlési képviselőnek fivére. — Id. FEJÉR ERZSÉB, ügyvéd, megyebizottsági tag, volt járási szolgabíró, régi honvéd, 64 éves, Csányon. — BODÓ ISTVÁN, a Majláth-család uradalmi ügyésze, Pécs városi bizottsági tagja, a kétszögökadémi államvizsgálati bizottságának külsője, volt 48—49-es honvéd-főhadnagy. — ARÓLDI MIHÁLY, Alföldi Sándor kórosi ref. lelkész édes atya, 86 éves, Kórósón. — KULINYI MÁRTON, vidéki színész, a Krecsányi-féle társulat kedvelt komikus, Aradon. — BR. BAKONYI GYÖRGY, a család utolsó férfi sarja, 45 éves, Zsemben. — DR. RAKOSI MÓR, járási orvos, 35 éves, Deveszeren. — VEISZ MÓR, Fehérvármegyei bizottsági tagja, 65 éves, Felesuthon. — TURCSÁNTI VILMOS, bírtokos és közös hadsergebeli nyug. kapitány, 64 éves, Lápás-Közmon. — VERZSÉB GERGELY, kereskedő, 52 éves, Kolozsvárt. — BARBAI KAZÉTER, fehértemplomi polgármester, ki tíz évig viselte e tisztséget, s a végvidéken a magyar hazafias eszme egyik legbuzgóbb képviselője volt. — MARCEL SÁNDOR, nádzegei bírtokos, pozsonymegyei alszámvevő, 40 éves.

BALOGH IMRÉNE, szül. Vargha Zsuzsánna, Jász-Nagykun-Szolnokmegyei főispánjának neje, Budapestben, honnan holtteszt Szabadszállásra szállították. — VOJNITS MARIKA, Hajdu Vojnits Antalnak és nejének szül. Birskis Teréznek leánya, Budapestben, 19 éves; nyganyit: RAUSCH ELZA, Ransch Ferencz fővárosi gyáros és nagykereskedő 16 éves leánya. — POLÁNYI GYERMEZS-LÁSZLÓ, szül. Szinák Amália, 46 éves, Halason, s halálát férje mellett öt gyermek és három unoka gyászolja. — KELECSÉNTI MÁTYIL, Kelecsényi Rafael fiatal leánya, Bars-Balacsán. — GENERSICH EVELIN, Genersich Antal kolozsvári egyetemi tanár 17 éves leánya, Zürichben, hol a Kolozsvárt két év előtt letett érettségizvára, hol az orvosi egyetemnek volt rendes hallgatója. — VEBER KÁROLYNÉ, szül. Pihál Vilma, kir. aljárásbíró neje, 21 éves, Nagy-Kanizsán.

SAKKJÁTÉK.

1494 számú feladvány. Campbell G. A.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1487. sz. feladvány megfejtése.

Küstner B.-tól.

Table with columns for 'Megfejtés', 'Világos', and 'Sötét'. It lists chess moves for both sides, such as 1. Fe6-b3, 2. c2-e4, etc.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. Kovács J. — Az Erkel-szaktársaság nevében: Exner Kornél. — Tarnadon: Németh Péter. — Szepezzen: Pintér János. — A pesti sakk-kör.

HETI NAPTÁR. Május—június hó.

Table with columns for 'Nap', 'Katholikus és protestáns', 'Görög-Orosz', and 'Izraelita'. It lists religious holidays and feast days for the months of May and June.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Egy hatzór hasabozott petit sor, vagy annak helye egyezsri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegző külb minden igtatás után 30 kr

Nyaraloba, rurdóbe utazóknak.

Advertisement for 'Vendéglősöknek ligann-sanctum kung-lis-golyók'. Lists various food items and prices, such as 'Kerti szék laposa', 'Indiai húsok', and 'Vendéglősöknek ligann-sanctum kung-lis-golyók'.

Advertisement for 'Mulattatásul és a test edzésére'. Includes illustrations of people and text describing various exercises and products like 'Tornacipő', 'Tornacipő', and 'Tornacipő'.

Advertisement for 'KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST, Dorottya-utca 1. sz.'. Lists various agricultural and horticultural products and services, such as 'Kertész Tódor', 'Kertész Tódor', and 'Kertész Tódor'.

Advertisement for 'FEHÉR MIKLÓS a m. kir. államvasutak gépgyára vezérigymöke'. Includes an illustration of a factory and text describing the company's products and services, such as 'Fehér Miklós', 'Fehér Miklós', and 'Fehér Miklós'.

Advertisement for 'A RÉGI MAGYARORSZÁG. 1711—1825. GRÜNWARD BÉLA.'. Includes text describing the book's content and where to purchase it, such as 'A régi Magyarország', 'A régi Magyarország', and 'A régi Magyarország'.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad BECSBEN: Duker M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Opellik A. Stubenbastei 2

Advertisement for 'GRIMM TÖRVÉNYE. NYELVTUDOMÁNYI TANULMÁNY.'. Includes text describing the book's content and where to purchase it, such as 'Grimm Törvénye', 'Grimm Törvénye', and 'Grimm Törvénye'.

Advertisement for 'János-forrás'. Includes text describing the product and where to purchase it, such as 'János-forrás', 'János-forrás', and 'János-forrás'.

Advertisement for 'BALATONFÜREDI FÜRDŐIDÉNY május 20-án nyitattik meg.'. Includes text describing the bath and where to purchase it, such as 'Balatonfüredi Földőidény', 'Balatonfüredi Földőidény', and 'Balatonfüredi Földőidény'.

Advertisement for 'Rendszeres szőlő-kura szeptember 1-én kezdődik.'. Includes text describing the treatment and where to purchase it, such as 'Rendszeres szőlő-kura', 'Rendszeres szőlő-kura', and 'Rendszeres szőlő-kura'.

Advertisement for 'A RÉGI MAGYARORSZÁG. 1711—1825. GRÜNWARD BÉLA.'. Includes text describing the book's content and where to purchase it, such as 'A régi Magyarország', 'A régi Magyarország', and 'A régi Magyarország'.

AZ 1844-BEN ALAPÍTOTT
BUTOR-KERESKEDÉS
BUDAPESTI II. ASZTALOS-EGYLET
BENE PÁL ÉS TÁRSA

V. ker., nádor-utca 14.
ajánlja a n. é. butorvásárló közönségnek dusan felszerelt, szolid asztalos- és kárpitos-butorait, valamint a leg-
elegánsabb szalagarnitúrákat, fogadó termek, ebédlő-
és hálószoba-butor a legegyszerűbb és legfinomabb ille-
ses kivitelben, igen olcsó árak mellett. 3599

Védjegy 319. és 320. szám.

Figyelmeztetés. Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldaltalag kitértetett sósborszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon címjegyeimet módosítom s arra két nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csúsz szagatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szomjúság, bémulások, szugorok stb. ellen; de különösen a bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál (massage) igen jó hatásnak bizonyult. — **Fogtisztító szerül** is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkörpá-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére. Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghöz ingyen mellékeltek.
BRÁZAY KÁLMÁN, Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 23. sz.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztr. tartományok számára **Szellinski György** ceszári királyi egyetemi könyvtárosnál Bécsben I. Stefánsplatz Nr. 6.

Magyar klasszikusok új kiadása.

Kölcsey Ferencz minden munkái.

Harmadik bővített kiadás.
Kölcsey Ferencz munkáinak harmadik kiadása tíz kötetre rúg. E tíz kötetet 40 füzetben bocsátjuk közzé, melyek mindegyike 5—6 ivnyi terjedelemmel bír és egyenként **30 kr.-val** kapható.
Eddig megjelent **34** füzet.
Kapható már a teljes munka is, 10 kötet díszes vászonkötésben, aranyvágással **16 frt.**

Magyar klasszikusok új kiadása

cím alatt fizetős vállalatot indítottunk meg, melyből először is **Kölcsey Ferencz** összes munkáit nyújtjuk a t. közönségnek harmadik, újonnan átnézett és bővített kiadásban. A vállalat gyors egymásutánban hozni fogja **Kisfaludy Sándor** összes munkáinak már készülében levő új teljes kiadását, **Kisfaludy Károly** minden munkáinak ugyancsak új kiadását, továbbá **Bajza, Czuczor, Berzevics** munkáit, és ezek mellett köze-közbe **Csokonai, Virág Benedek, Dayka Gábor, Szentjób, Szabó, Bacskányi, Verseghy, Gyöngyösi István** és mások irodalomtörténeti becsüknél kívül még ma is költői értékkel bíró műveit.

Franklin-Társulat
magyar írók, intézet és könyvnyomda Budapest.

OROSZ BESZÉLYEK

HARMADIK KÖTET.
IETA
TURGENYEV SZERGEJEVICUS IVÁN.
Ára vászonba kötve 2 frt.

Tartalom: Egy vadász iratai. Ford. Csopely László. — Tavasz hullámok. Ford. Timkó Iván.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplő és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítatlanságokat eltávolító jótállás mellett a **Spitzer-féle szeplő és májfolt elleni arczenőcs és Salvátor-szappan.**
Valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló „**Salvátor**” gyógyszerárban
Eszéken, felsőváros, Dienes J. C-nél
kapható. Hatása előmozdítottatik a Spitzer-féle malakos mosóvíz használata által 1 üveggel 50 kr. Ajánlom makacsabb bőr tisztítatlanságoknál a **Miló-arczenőcsöt**, 1 üveggel 60 kr. — **Kitűnő lyoni rizs** 1 doboz 1 frt., kis doboz 50 kr. — 1 tég. **Spitzer-kenőcs** 95 kr. 1 drb **Salvátor-szappan** 50 kr. Minthán többféle utánzások léteznek, a Spitzer- és Miló-kenőcshez használandó szappanba saját cégem be van nyomva és csak ezen cégemmel ellátott **Salvátor-szappan** tekinthető valódinak; a Spitzer-kenőcs földén pedig a **Salvátor**féle domboru nyomásba van feltüntetve. **Baktár** Budapestben **Török József** gyógyszerárban, király-utca 12. Postai megrendelések utánvéttel mellett azonnal pontosan elküldöttnék.

EREDETI MUSTACHES-BALZSAMJA

A siker biztosítva 4—6 hét alatt. A bőrre teljesen ártalmatlan. Bizonyítványok többé nem hozhatnak nyilvánosságra. **Szállítás titoktartás mellett, utánvéttel is. Egy szelecske 1.80.** Kapható **Budapest**: Dr. Budai Emil városi gyász. *Szt. Hieronimusz-hoz, osházi-er. Bessen: Weiss J. gyógyszerárban, a szepesszhez Teclanban. 37. sz.

Dr. Vaskovits-féle vizgyógy-intézet

Budapest, a budai városmajorban.
E 38 év óta fenálló hazai intézet nagy előnyét teszi az **olcsóságokon** kívül a jó ellátás, fesztelen kényelem és gondos orvosi kezelés. Teljes ellátás és fürdőzés egy hétre 20—30 frt a szoba minősége szerint. A vizgyógy-mód alkalmazása orvostudományi elvek szerint túlzás nélkül történik, szükség szerint **vilamosással és masszázssal** összeköve. Legjobb sikerrel kezeltenek vizkúrával, különösen ideg- és gerinczagi bántalmak, szédülés, főfájások, bémulások, görcsök, szagatások; továbbá gyomor-, bél- és májbajok, köhögés, vérköpés, folytonos székrekedés és aranyeres bántalom következményei, csúsz és köszvényes fájdalmak. Kivált pedig és csakis intézeti vizkúrával gyógyulnak a **szellemi túlerőltetés és a kiespángás és az izsákoság** következményei. Ajánlatos továbbá mint leghatásosabb eszköz az üdülésnek és edzésnek. **Elmebetegnek nem vétetnek föl.** Intézeti igazgató és rendelő orvos **Dr. Fajth Péter.** Az intézetet és vizgyógyintézet ismertető könyvecskét ingyen és bérmentve küld az igazgatóság. — A svábhegyi furdó és vizgyógyintézet csak május 15-ével nyílik meg.

VERA-FORRÁS

Véghlesen. Zólyomgyében
Magyarország kitűnő új savanyuvize,
kapható **BRÁZAY KÁLMÁN**
nagykereskedőnél és főraktáronál Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 23. szám alatt

és minden nagyobb fűszerkereskedésben valamint a **Forráskészítésnél:** vasut-, posta- és távirati állomás Véghles-Szalán (Zólyomgye).
A véghlesi **VERA**-forrás vizét **Dr. Lengyel Béla** egyetemi r. tanár és az ásványviz vegyelemző intézet igazgatója elemzte és **szénasavas alkikus vasas savanyuviznek találta,** amely tisztasága és nagy mennyiségű **szénasavas natrium, szénasavas vas és szénasavas nátrium** tartalma által, a legkeletyesebb orvosok véleménye szerint **gyomorbaajoknál, túlságos gyomorsav, gyomorgégés, gyomorgörcs, idült gyomortakár, idült hörg- és gégehurutnál, vérszegénység (sápkór) és ebből eredő idegességnél, görvélykór, hólyaghurut, húgyhomok és húgykő stb. bajoknál** igen előnyösen használható, valamint **üdítő viznek** is egyedül, borral vagy cognakkal stb. keverve, kitűnően megfelel, a bort nem festi.
A modern elvek szerint b-rendezett forrás, közvetlenül a trachyt-sziklából fakad és igen bővizű; szerves anyagától és talajviztől egészen ment, s a környék lakosai emberemlékezté óta mint a leghatásosabb gyógyvizet és üdítő italt élvezik.
A töltögetés nem mint más ilyen forrásnál vagy savanyuviz-kutatásnál szivattyús hanem közvetlen az erős lefolyás által történik. Az üvegek a Siemens-féle gyárból valók, a lehető legjobban vannak dugaszolva és töltögetések a leggondosabbak.
Árak Budapestben
a főraktáronál: Egy literes üveggel 19 kr. Fél literes üveggel 14 kr.
Árak Véghlesen csomagolási nélkül: Egy literes üveggel 17 kr. Fél literes üveggel 12 kr.

Ajánlom hatásában főülmulatlan legjobb tiszta **rovar-poromat**

30, 50 kr. s 1 frtos dobozokban 3963
SCHUSTER GYULA
fűszerkereskedő, Budapest, Andrásy-ut 61.

Franciaország és a Külföld Minden illatszerezés é nél és Fo- drászánál
La VELOUTINE
Különleges Rizspor BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSERÉZS,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

BARNA FOGORVOS
Budapest, váci utca 24. szám.

Készít egyes fogakat, fogsorokat és plombákat, jótállás mellett; árak mér-sékelttek. Kívánatra részletfelzésre.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

ARANY KINCSTÁR

Nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára.
Szerkesztette **BENICZKY IRMA.**
Ára fizve 80 kr. Ára kötve 1 frt.

Tartalom: Az első segélynyújtás testi sérüléseknél és hirtelen bekövetkezett baleseteknél. — Sérülések. Sebesült- és betegszállítás. — Szemérsülés. — A házi gyógyszerár berendezése. — Kipróbált házi szerek. — Szépitő szerek. — Háztart. — Baromfitenyésztés. — Kertészet: Virágos- és díszkert. — Szoba- virágok. — Gyümölcsös kert. — Gazdász. — Társadalmi szabályok. — Különféle hasznos tudnivaló. — Üditők. — Arany házi szabályok. — Családi élet és boldogság.

Hazánk legkedveltebb szénasavdús **SAVANYUVIZE**

A MOLLAJ FORRÁS
ÁGNES
Ó fensége József főherczeg és ó felsége Milán szeb király asztalán rendes italul szolgál.
Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavarnaknál. — Legjobb asztali és üdítő ital. — Borral használva kiterjedt legelbtségnek örvend. Évi szállítás 2 millió palack.
Orsz. főraktár Budapest: **Édeskuty L.,** m. kir. és szerb kir. udv. szállító. Egyetlen kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

23. SZÁM. 1888. BUDAPEST, JUNIUS 3. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egyéb évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre — 3 * Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldj is csatolandó

BÁRÓ HORNIG KÁROLY.

RITKÁN találkozott püspöki kinevezés az országos közvélemény nagyobb megnyugvásával és helyesléssel, sőt határozottabb várakozásával, mint b. Hornig Károly esztergomi székes-főgyházi kanonok és kultuszminiszeri tanácsosnak veszprémi püspökké kinevezetése. Báró Hornig a budapesti egyetemen mint hittankari rendes tanár és dékán már ismeretes volt úgy hitbuzogóságáról, mint felvilágosult s keresztényi türelemről áthatott szelleméről. Ezek az egy egyben ritkán egyesülő tulajdonok, párosulva még a legtisztább hazafisággal és alkotmányos érzülettel, tüntették ki őt abban a fontos állásban is, melyet a vallás- és közoktatásiügyi miniszteriumban, mint a kath. egyházi ügyek előadója, először osztálytanácsosi, utóbb miniszteri tanácsosi minőségben elfoglalt. Ez az állás a püspöki székek biztos lépeseje. Innen léptek Lipovniczky István a nagyváradi, Szabó Imre a szombathelyi, Samassa József a szepesi (onnan az egri), Dulánszky Nándor a székesfehérvári (onnan a pécsi), Hidassy Kornél a szombathelyi püspöki székre; csak Rónay Jácint érte be a czimzetes püspökséggel s a pozsonyi nagyprépostsággal. Hornig is előbb lehetett volna püspök, ha akar. Mindenki várta, hogy legyen. De ő nem sietett, jobban szerette, ha azt mondják: mért ily későn? — mint ha azt vetik szemére: hogy-hogy ily hamar? Ő a mily munkás és tevékeny, oly igénytelen és önzetlen ember is. Nem állásból, hanem érdemekből akart lépést rakni magának. Akarta a központi igazgatás vizsgáló páholyából nézni az ország összes kath. egyházainak és püspöki megyéinek dolgait, megismerni szükségüket; nem igyekezett möhön püspökké lenni, bár tudta Pál apostolnak Timotheushoz és Titushoz írt pásztori leveleiből, hogy a ki püspökséget kíván, jó munkát kíván; nem is félt a munkától, sem a kölleseégektől; nem a javadalom, hanem az állás nehézségei, melyek egész embert kívánnak, csábíthatták volna akár Vácra, akár Besztercebányára; ő még Szathmárt is el hagyta siklani s dolgozott és nyugodtan várt, míg az egyház és az állam koronas fejei még nagyobb és nehezebb munkára hívják; mert régóta szemléli — s kinek lett volna több alkalma erre a szomorú tapasztalatra? — hogy a dusan javadalmozott kath. püspökségek birtokosai ritkán hagynak rendezett (anyagilag és szellemileg meg nem ingatott) örökséget utódaiknak; hogy az új püspökök,

az első években, csak az előde által hátrahagyott törmelékek eltisztításával s a romok felépítésével kell — a legtöbb esetben — küzdenie. Jól tudta ő, hogy előbb-utóbb ily feladat fog várni reá is. Ő nem kereste — várt, míg a feladat fogja őt felkeresni s igénybe venni. Most ez bekövetkezett, s hiszszük, hogy ő annak teljes mértékben meg fog felelni; mint jól felkészült vitéz — a tudomány és tapasztalás, a türelem és szeretet, a munkabírás és kötelességérzet egész készletével meg azzal szembe.

B. Hornig Károly, mint neve is mutatja, német eredetű családból származott. Szépapja, Hornig Lajos, mint gránátos ezredes, a francia háborúban szerzett katonai érdemeiért 1794-ben emeltetett bárói rangra. Ennek fia, Károly

lyon nagypapja, 1800-ban telepedett le Komáromban a lett magyar állampolgárrá; ott még ma is ismerik s emlegetik a Hornig-kuriát, melyet a családtól (az öreg ur halála után) 1820-ban báró Gehringer vett meg.*
Igy a család onnan kiköltözött s Károlyunk apja később a mérnöki tudományokat hallgatta

* „Az Esztergom vármegyei írók” című életrajzokban tévesen állítatik, hogy b. Hornig (sic!) atyja b. Gehringer idejében költözött Komáromba; holott Hornig atyja, ki 1811-ben, Komáromban, a Hornig-kuriában született, 9 éves volt mikor Gehringer a kuriát az ő özevgy édes anyjától megvette; s többé sem neki, sem a családnak Gehringerrel semmi összeköttetése nem volt. Az említett életrajz egyéb adatai is szintoly hibásak, mint a hogy hóse nevét is hibásan írja gh-val.

BÁRÓ HORNIG KÁROLY VESZPRÉMI PÜSPÖK.